

MARTINSKÉ NOVINY

OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

5/2022

21. marec 2022, III. ročník

Aj Martin pomáha ľuďom z Ukrajiny

strana 2

www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny

www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

Dobrá správa, miera úverovej zaťaženia v meste klesá

Ďalší rozvoj Martina chce radnica zabezpečiť najmä cez eurofondy a ďalšie mimorozpočtové zdroje.

strana 3

Diskutovanú výmenu parciel stiahli z rokovania

Poslanci o výmene pozemkov, ktorá vyvolala aj vaše, napokon vôbec nerozhodovali.

strany 4 - 5

Pätčlenná rodina z Ukrajiny, z Charkova a Dnepra, našla po trojdňovej ceste útočisko v internáte Spojenej školy v Martine.
Foto: Roman Kopka

Ľudia utekajú pred vojnou, pomoc nachádzajú aj v Martine

Mesto Martin tiež poskytlo svoje ubytovacie kapacity, podáva aj pomocnú ruku pri prijatí detí do svojich školských zariadení.

Už to bude pomaly mesiac, čo Rusko neospravedlňiteľne napadlo Ukrajinu. Státisíce ľudí, predovšetkým seniori a matky s deťmi utekajú pred vojnou, aby si zachránili životy.

Mnohí už na vlastnej koži pocítili vojnové peklo, zažili bombardovanie, viacerí po raketových náletoch prišli o svoje domovy. „Prichádzame k vám priamo z epicentra vojny, ja

so 66-ročnou maminou z Charkova a švagriná s dvomi deťmi z Dnepra. Jej muž, môj brat, ostal na Ukrajine. Cesta do Martina nám trvala tri dni, väčšinou sme ju absolvovali vlakom. Veľa toho so sebou nemáme, iba najnutnejšie veci. Zažili sme raketový útok, bomba zdemolovala byty na ôsmom poschodí, my sme bývali na štvrtom. Je zázrak, že žijeme,“ rozhovorila sa pred dverami internátu Spojenej školy v Martine 35-ročná rusky hovoriaca Svetlana.

Utekali s holými rukami

„Situácia je ťažká, nedá sa s ňou vôbec vyrovnat'. Máme strach, nevieme, čo bude. Prežili sme šok, nikdy by nám nenapadlo, že Rusko naozaj na nás zaútočí. Mamina je Ruska, no vydala sa za Ukrajinca, stále len plače a nechápe, ako sa toto mohlo stať. Aj ja s bratom sme sa narodili v Rusku, no väčšinu života sme prežili na Ukrajine. Je strašné, keď musíte utekať takmer s holými rukami zo svojho domova. Veľmi ďakujeme Slovensku a jeho ľuďom za pomoc, konečne máme kde skloniť hlavu. Nevieme, či tu v Martine zostaneme dlhšie, záleží na tom, či si u vás nájdeme prácu, či tu u vás budú môcť deti chodiť do školy,“ povedala Svetlana z Charkova. Ona pracovala v manažmente jednej firmy, švagriná je skladníčkou.

Na internáte bolo v piatok 18. marca doobeda ubytovaných 54 ľudí z Ukrajiny, no podľa Jozefa Zanova, riaditeľa školy, počty sa podchvíľou menia. Celkovo je možné nateraz v internáte ubytovať do 180 ľudí. Bývajú v izbách pre troch, zabezpečené majú raňajky, obed i večeru.

Adaptovať sa v cudzom meste pomáhajú dobrovoľníci, informujú ich o možnostiach pomoci a zabezpečujú aj prekladanie z ukrajinčiny do slovenčiny.

„V okrese Martin sme v treťom marcovom týždni evidovali okolo 200 utečencov z Ukrajiny. Možno je ich u nás aj viac, mnohí bývajú v súkromných rodinných domoch či bytoch. Už sme vyzvali samosprávu, aby nám počty utečencov nahlasovali, s čím bol trochu problém,“ povedal Vladimír Polakovič, prednosta Okresného úradu v Martine.

Pod jeho vedením pravidelne zasadá krízový štáb, ktorý aj za výdatnej pomoci dobrovoľníkov, občianskych združení, neziskových organizácií a cirkví riešia ubytovanie ľudí utekajúcich pred vojnou, stravovanie, zabezpečovanie dokumentov pre pobyt na Slovensku, zdravotnú starostlivosť a aj možnosti zamestnania.

„Zamestnávateľia hľadajú napríklad operátorov výroby, dokladačov tovarov, pekárov, upratovačky, ale aj sanitárov do zdravotníckych zariadení. Niektorí Ukrajinci sa už aj zamestnali,“ podotkol Vladimír Polakovič.

Pomáha aj radnica

Do pomoci sa aktívne zapája i mesto Martin, ktoré ponúklo svoje ubytovacie kapacity.

Päťdesiat miest napríklad v ubytovni Na kameni, ďalších päťdesiat vytvára v spolupráci so súkromným sektorom na Sklabinskej ulici, kde bolo vakcinačné centrum. V zálohe je i mestská chata na Strážach. Primátor Ján Danko už vydal pokyn vedúcej odboru školstva v prípade záujmu prijať deti do mestských školských zariadení. Cez referenta krízového riadenia Michala Záhradného mesto zabezpečuje aj ďalšiu pomoc, ktorá je nevyhnutná. Pomocou mestského webu poskytuje utečencom, ale i dobrovoľníkom dôležité informácie. Samozrejme, radnica je plne súčinná s Okresným úradom v Martine, navzájom úzko spolupracujú.

V Martine, ako sme už spomenuli, však pomáhajú mnohí, neutíchajú ani rôzne zbierky. Koordináciu nad nimi prevzal Krízový štáb Okresného úradu v Martine.

„Vyhlasujeme zbierky na veci, ktoré práve potrebujeme. V SIM-e máme centrálny sklad, kde všetko uskladňujeme. Napríklad, potrebovali sme fusaky a za pár dní sme ich od ľudí získali dostatok. Každá pomoc je vítaná, sme za ňu vďační, no zároveň dodávame, že musí byť koordinovaná. Určite ju budeme potrebovať, obávame sa, že toto je len začiatok utečeneckej vlny a ďalšia zrejme ešte príde,“ myslí si Vladimír Polakovič, prednosta Okresného úradu v Martine.

Roman Kopka

Dom charity sv. Krištofa v Martine

ČERPANIE VYZBIERANEJ POMOCI A POĎAKOVANIE

Vďaka štedrej pomoci mnohých Martinčanov sa nám v Charite podarilo zozbierať potraviny, hygienické potreby a tiež šatstvo pre utečencov. Preto každý, kto ubytováva alebo je nejakým spôsobom v kontakte s utečencami z Ukrajiny a potrebuje pre nich zabezpečiť tieto základné veci, príd' do Domu charity sv. Krištofa na Kollárovej 24 v Martine v pracovných dňoch 07:00-15:00 h alebo nás kontaktuje na tel. číslo: 0908 034 980, 043/4270 651

ZBIERKA VŠAK STÁLE POKRAČUJE A VAŠA POMOC JE VÍTANÁ...

Prostredníctvom úveru sa financovala výstavba tréningovej hokejovej haly. Využívajú ju najmä mladí športovci.
Foto: archív mesta Martin

Miera úverovej zaťaženia mesta Martin klesá

V tomto volebnom období sa z úveru za viac ako 2 milióny eur riešila výstavba tréningovej haly, od štátu bola prijatá i bezúročná pôžička na prekonanie dôsledkov koronakrízy. Do celkového výpočtu dlhu mesta či obce sa od roku 2021 už nezapočítavajú úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania.

Nie je žiadnym tajomstvom, že samosprávy na Slovensku dlhodobo nedokážu z dosiahnutých príjmov financovať rozvojové projekty. Podielové či iné dane, z ktorých žijú, im často stačia akurát tak len na bežnú prevádzku kraja, mesta či obce. A sú niekedy situácie, najmä vplyvom rôznych kríz, objektívnych i subjektívnych, keď peniaze stačia, obrazne povedané, len na „kúrenie a svietenie“.

Aj v Martine sa v minulosti po značnom výpadku podielových daní od štátu škrtali výdavky z rozpočtu, či už to bolo pri celosvetovej ekonomickej kríze okolo rokov 2010 - 2011, alebo pred dvomi rokmi, keď praktický celý svet zastihla pandémia koronavírusu. Nezbúdajme, že naše mesto pred pár rokmi ekonomicky výrazne poškodil aj prehraný spor v zvláštnej a dlhotrvajúcej kauze Martinské hole, doslova zastavil jeho rozvoj, v ktorej po minimálne kontroverznom rozhodnutí súdov či prokuratúry napokon prišlo o viac ako 8 miliónov eur.

Pomáhajú si úvermi

V takýchto zložitých ekonomických časoch si samosprávy často vypomáhajú rôznymi úvermi, či pôžičkami a Martin nebol žiadnou výnimkou. Buď sa nimi sanovali nepredpokladané výdavky, alebo sa investovalo do rôznych

projektov, ktoré sa nedali financovať z kapitálových príjmov.

Aj preto sme sa pozreli na to, ako sa v Martine za posledné tri roky vyvíja úverová zaťaženosť mesta a aká je perspektíva do konca roku 2022.

Dobrou správou je, že sa znižuje, ale viac prezradia čísla. Na konci roka 2018, keď sa po komunálnych voľbách menilo vedenie radnice, bola úverová zaťaženosť mesta Martin na úrovni 22,61 percenta. O tri roky neskôr, k 31. decembru 2021, sa úverová zaťaženosť mesta znížila na úroveň 20,75 percenta.

Odhad ku koncu roka 2022 je taký, že miera úverovej zaťaženia by aj po prípadnom prijatí úveru vo výške 1,4 milióna eur na rekonštrukciu Námestia SNP v Martine mala byť pod hranicou 21 percent, konkrétne na úrovni 20,85 percenta. Ak by si napokon mesto spomínaný úver nezobralo (zastupiteľstvo ho už schválilo, no radnica zatiaľ oň nepožiadala, pozn. red.), tak na konci roka by úverová zaťaženosť mesta Martin klesla na úroveň 17,86 percenta. Miera úverovej zaťaženia by sa tak za štyri roky znížila približne o 22 percent.

Treba ešte podotknúť, že od 1. januára 2021 sa do výpočtu celkového dlhu mesta nezapočítavajú úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Na konci roka 2018 činil úver zo ŠFRB na Bambusky, ktorý sa ešte započítaval, len 34-tisíc eur, čo však malo len minimálny vplyv na mieru úverovej zaťaženia.

„To je jasný dôkaz, hoci sa v poslednom čase najmä na sociálnych sieťach píše iné, že mesto nezadlžujeme. Naopak, na konci môjho mandátu bude miera úverovej zaťaženia mesta nižšia, ako keď som do funkcie primátora nastupoval. Nech si Martinčania a Martinčanky

sami vyhodnotia, aká je hodnovernosť tvrdení niektorých ľudí, ktorí neustále na nás útočia nepravdami o zvyšujúcej sa zadlženosti mesta,“ zdôrazňuje primátor Ján Danko.

Úver musí mať zmysel

Podľa jeho ďalších slov si mesto v tomto volebnom období zobralo len jeden bankový úver, ktorý sa započítava do úverovej zaťaženia mesta, a to vo výške 2,088 milióna eur na dostavbu tréningovej hokejovej haly.

„Stavba dlhé roky stála a nič sa s ňou nerobilo, čo oprávnené kritizovala nielen športová verejnosť v meste, ale aj mnohí občania. My sme do toho išli, za pár mesiacov sa postavil solídny športový stánok, ktorý v súčasnosti s radosťou využívajú nielen mladí hokejisti, ale aj krasokorčuliari či krasokorčuliarky a v neposlednom rade aj rôzne partie, ktoré si prídu po večeroch zahrať hokej. Navyše sme nedávno obnovili aj verejné korčuľovanie. Tento úver bol zmysluplný a pomohol vyriešiť dlhoročný problém mesta,“ povedal Ján Danko.

Mesto v roku 2020 čerpalo aj bezúročnú finančnú výpomoc od Ministerstva financií SR vo výške 1,3 milióna eur, ktorá bola určená na zabezpečenie výkonu samosprávnych funkcií po značnom výpadku príjmom v dôsledku koronakrízy. Splácať sa začne v roku 2024.

V Martine sa nedávno dokončili rôzne investičné projekty, resp. začali sa ďalšie.

„V prvom rade hľadáme možnosti financovať naše projekty z eurofondov či iných mimorozpočtových zdrojov. A celkom sa nám to darí, hoci, samozrejme, nie vždy. V pláne čerpať ďalšie úvery nemáme. Naopak, je tu vládny Plán obnovy a množstvo eurofondových výziev, do ktorých sa budeme aktívne zapájať,“ prízvukuje martinský primátor.

Mesto Martin si od roku 2007 zobralo viacero úverov. Napríklad na opravu starého zimného štadióna, výstavbu parkovísk, ihrísk, na rekonštrukcie škôl, výstavbu cyklotrasy z centra na Sever, rekonštrukciu objektu mestskej polície či ciest a chodníkov.

„Ale aj 6 miliónov eur na úhradu záväzku po rozsudku Najvyššieho súdu, to je tá kauza Martinské hole, s ktorou súvisela aj dvojmiliónová výpomoc od ministerstva financií počas nútenej správy. Z týchto peňazí, mám na mysli najmä úver, Martinčania nič nemali, pričom tento úver nás ťaží aj dnes a ešte nejaký čas bude,“ pripomenul Ján Danko.

V minulom roku na splátkach úverov mesto zaplatilo cca 763-tisíc eur, v tomto roku by to malo byť 1,1 milióna eur, ale pri vyšších príjmoch, než boli vlni.

Roman Kopka

Diskutovaná výmena pozemkov bola z rokovania zastupiteľstva stiahnutá

Poslanci o výmene pozemkov, ktorá vyvolala aj vášne, napokon, vôbec nerozhodovali.

Už pred rokovaním Mestského zastupiteľstva v Martine, ktoré sa konalo 17. marca, vzbudili pozornosť verejnosti informácie od poslankyne Maríny Gallovej a najmä poslanca Michala Uherčíka (obaja z klubu Krok navyše), ktorí svojimi príspevkami na sociálnej sieti upozorňovali na navrhovanú výmenu pozemkov v mestskej časti Stred (amfiteáter a okolie) za pozemky v mestskej časti Košúty (pozemky medzi Košútami 1 a 2 neďaleko Kauflandu).

Michal Uherčík ju označil za nevýhodnú a podľa jeho slov by vraj mesto takouto zámenou prišlo minimálne o 750-tisíc eur. Svoje tvrdenia podopieral listom od nemenovanej realitnej kancelárie, ktorá podľa súčasných trhových podmienok stanovila cenu pozemkov v Košútoch na 130 € za m², kým znalec, ktorý vypracoval znalecký posudok pre mesto, ju stanovil na 44,19 eura za m².

„Tomuto znalcovi bol v posledných piatich rokoch dvakrát zakázaný výkon činnosti znalca pre odhad hodnoty nehnuteľnosti,“ upozorňoval Michal Uherčík.

Postoj zastupiteľstva bol jednoznačný

Diskutovaný bod výmeny pozemkov bol z rokovania zastupiteľstva stiahnutý, čo podporili

všetci prítomní poslanci a poslankyne.

Kritici výmeny pozemkov stiahnutie materiálu z rokovania privítali, poslanec Uherčík túto situáciu komentoval ako „výsledok verejného tlaku“. Pri prerokovaní správy o kontrolnej činnosti útvaru hlavného kontrolóra za rok 2021 ešte navrhol, aby sa procesom navrhovanej výmeny zaoberal hlavný kontrolór mesta, v navrhovanom uznesení definoval aj viaceré body pre šetrenie. Zastupiteľstvo však jeho návrh neschválilo. Za hlasovalo 8 poslancov, 12 sa zdržalo hlasovania, 1 bol proti.

Poslanec Marek Belák (nezaradený poslanec) k tejto téme podotkol, že tento materiál sa nemal dostať až na rokovanie mestského zastupiteľstva. Zdôraznil, že už v ekonomickej komisii s výmenou pozemkov za takýchto podmienok nesúhlasil. Očakával, že pri takto stanovenej cene viacerým kompetentným zaslvi „červená kontrolka.“

Diskusia aj k facebooku

Viceprimátor Rudolf Kollár (Spoločne za Martin) vo faktickej poznámke na margo vystúpenia poslanca Uherčíka povedal, že materiál bol stále ešte len pracovný.

„Nehádzme miliónmi, nemanipulujme verej-

nosť. K akej škode došlo? O aké milióny ide niekto pripraviť toto mesto? Vy si myslíte, že nemáme možnosti vstúpiť do týchto procesov a materiály upravovať aj na základe ďalších pripomienok? Vyrušuje ma tiež neustále spochybňovanie určitých mien a ich okružle pečiatky, verím, že sa títo ľudia už začnú intenzívne brániť.“

Poslanec Martin Hudec (Spoločne za Martin) vytýkal kolegovi Uherčíkovi jeho príspevky na sociálnych sieťach, ktoré sa mali týkať toho, kto a ako bude o výmene pozemkov hlasovať.

„Vy máte krištálovú guľu? Vy rozhoduje za mňa, ako idem hlasovať? Toto je nehoráznosť.“ Podobné výhrady prezentovala už v bode rôzne, keď sa téma znovu otvorila, aj Zita Sekerková (Klub občianskych poslancov). „Mrzí ma, že pán Uherčík na sociálnych sieťach hodnotí moju prácu, tvrdí, že ako „starí poslanci“ nečítame správy, ako hlasujeme. Na facebooku nevypisujem, čo som urobila. Ale ľudia to vedia.“

Poslanec Martin Makovník (Spoločne za Martin) povedal, že stiahnuť príslušný materiál z rokovania bol dobrý krok. „Prílišná pozornosť sa kladie na sociálne siete, kde sa zbytočne vybijame. Materiál opäť prejde komisiami, pozrú sa na ďalší ľudia. Znalec určil nejakú cenu a je

Návrh sa týkal výmeny pozemkov v mestskej časti Stred (amfiteáter a okolie) za pozemky v mestskej časti Košúty
Foto: Roman Kopka

otázka na kompetentných, či ten znalec konal v najlepšom úmysle, alebo bol za tým skrytý úmysel.”

Pomohli by neformálne stretnutia?

Poslanec Stanislav Thomka (Platforma) si myslí, že takýmto diskusiám by sa dalo predchádzať na spoločných rokovaní poslancov klubov. Podobný názor vyjadril aj jeho kolega z klubu Martin Kalnický. „Nie je žiadny dôvod, aby sme k takýmto debatám neboli prizývaní. Lebo ak sa tak nedeje, potom sa nečudujme, že sa na sociálnych sieťach objavujú rôzne diskusie, ktoré môžu niekoho zaraziť. Pokiaľ máme možnosť vyjadriť svoj názor iba priamo na rokovaní zastupiteľstva, tak je prirodzené, že ho prezentujeme a snažíme sa ním ovplyvniť ďalších ľudí.”

Zdenko Kozák (Spoločne za Martin) pridal názor, že sám by bol proti výmene týchto pozemkov, keby videl, že spoločnosť Matra má akýkoľvek plán na výstavbu bytov v Košútoch. Zdôraznil, že aj „o tomto by sme sa tiež mali na budúce rozprávať.”

Róbert Gajdoš (Krok navyše), tiež v rôznom, povedal, že v takýchto prípadoch treba použiť štandardný postup – verejnú obchodnú súťaž.

Stanovisko mesta Martin k výmene pozemkov si môžete prečítať vedľa tohto článku.

Roman Kopka

Stanovisko mesta Martin k plánovanej zámene pozemkov

Na štvrtkovom zasadnutí Mestského zastupiteľstva mesta Martin, ktoré sa konalo 17. marca, mala byť prerokovaná zámena pozemkov, ktorá sa stretla s kritikou verejnosti a viacerých poslancov. Pravdou je, že mesto Martin nemalo záujem zameniť lukratívne stavebné pozemky v mestskej časti Košúty za nezaujímavé pozemky v centre mesta.

Jedným z bodov štvrtkového zasadnutia Mestského zastupiteľstva mesta Martin malo byť prerokovanie výmeny pozemkov v mestskej časti Stred za pozemky v mestskej časti Košúty. Plánovaná výmena sa však stretla s vlnou kritiky a z rokovania zastupiteľstva bola stiahnutá.

O čo pri výmene vlastne šlo?

Vedenie mesta Martin v roku 2020 začalo riešiť vnútornú rekonštrukciu Advokátskej komory, ktorá si vyžadovala presun Centra voľného času Kamarát z budovy. Ako najvýhodnejšie riešenie bol vybraný bývalý Posádkový klub armády – budova vedľa martinského amfiteátra.

Mesto plánovalo celý priestor vrátane budovy zrekonštruovať, upraviť a rozšíriť parkovacie plochy, aby vyhovoval požiadavkám rodičov, detí a taktiež aj návštevníkom amfiteátra. Pri plánoch sa však prišlo na to, že nie všetky pozemky v tomto areáli patria mestu, ale veľká časť je vo vlastníctve súkromnej osoby.

Mesto preto v júli 2020 oslovilo vlastníka, aby pozemok vo výmere 2630 m² odpredal. Vlastník po dlhých rokovaní oznámil, že pozemky nemá záujem odpredať, ale iba zameniť za iné pozemky v meste, ktoré budú jeho pôvodným zodpovedať cenovo aj výmerovo.

Súkromný vlastník sa po ďalších rokovaní priklonil k pozemku v Košútoch, ktorý je aspoň sčasti zastavateľný, a teda kompenzuje jeho lukratívne pozemky v mestskej časti Stred.

Mali Martinčania zámenou súkromných pozemkov za stavebné prísť o státisíce eur?

Jednoznačne nie. Pozemky v mestskej časti Košúty nie sú stavebné v celom rozsahu – zastavateľná je len minimálna časť. Táto časť bola v znaleckom posudku stanovená

vo výške 51,43 € za m². Zvyšok plochy tvorí pozemky na voľnočasové aktivity, zeleň, oddych. Pozemky v Košútoch boli odčlenené z pôvodnej parcely, ktorá bola evidovaná ako pozemok, na ktorom sú svahy, skaly, rokliny, výmole, vysoké medze s krovím alebo kamením alebo iné plochy, ktoré neposkytujú trvalý úžitok.

Cez pozemky taktiež prechádzajú rôzne siete, ktoré sú označené ako vecné bremeno pre jednotlivých dodávateľov (plyn, vodovod a pod.). Pozemky v mestskej časti Košúty teda rozhodne nie sú lukratívnymi stavebnými pozemkami, ktoré chcelo mesto Martin zameniť pod cenu. Tieto pozemky sa stavebnými ani nemôžu stať, keďže by si to vyžadovalo zmenu územného plánu.

Ako a prečo si mesto vybralo znalca, ktorému bol dvakrát udelený zákaz činnosti?

Mesto Martin sa ako každá samospráva na Slovensku a vo svete musí riadiť v prvom rade zákonom a platnými nariadeniami. Pri zhotovovaní znaleckých posudkov odbor majetku Mestského úradu v Martine vždy realizuje transparentný elektronický prieskum trhu, ktorý je následne aspoň tri dni zverejnený na webovom sídle mesta.

Možnosť zapojiť sa do takéhoto prieskumu má každá oprávnená osoba na vyhotovenie znaleckých posudkov z akýchkoľvek častí Slovenska, ak ju zadanie zaujme. V elektronickom prieskume trhu sa vyberá najvhodnejší návrh, čo v súlade so zákonomou praxou znamená najnižšiu cenu za vyhotovenie. Takýto prieskum prebehol aj pri stanovení hodnoty mestského pozemku v Košútoch.

Oddelenie majetku následne vždy preverí aktuálne vysúťaženie uchádzača o vyhotovenie znaleckého posudku, či má aktuálne povolený výkon svojej činnosti.

Znalec, ktorý vyhotovoval posudky, spíňal všetky náležitosti a podmienky elektronického prieskumu. Mesto nie je oprávnené skúmať dôvody, ak náhodou nejaký znalec mal pozastavený výkon činnosti v nejakom čase a ani dôvody prečo a oddelenie majetku nie je oprávnené a ani kompetentné spochybňovať akýkoľvek znalecký posudok, ktorý vyhotoví znalec.

Históriu si v Martine netreba vymýšľať, ona tu je

Memorandové námestie v Martine je už dávno zrelé na rekonštrukciu. Memorandum o jeho revitalizácii podpísali primátor Martina Ján Danko, predseda Matice slovenskej Marián Gešper, správca Nadácie kresťanského vzdelávania Bohdan Hroboň a zborový farár Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Martine Milan Kubík.

Pri podpise memoranda o revitalizácii Memorandového námestia zľava M. Gešper, M. Kubík, J. Danko a B. Hroboň.
Foto: archív MT

Iniciátorom revitalizácie Memorandového námestia, ako pamätného miesta histórie Slovákov a Slovenska, bol predseda Matice slovenskej Marián Gešper, podpísanie memoranda má za cieľ deklarovať spoločný postup a spoluprácu v tomto projekte, čo vyzdvihne mesto Martin po historickej i kultúrnej stránke.

História je v Martine na každom metri štvorcovom

Na Memorandovom námestí sa v dňoch 6. a 7. júna 1861 za prítomnosti vtedajších reprezentantov slovenského národa konalo zhromaždenie, ktorého výsledkom bolo podpísanie Memoranda národa slovenského, to požadovalo zákonmi zabezpečiť rovnoprávnosť slovenského národa v Uhorsku.

„Martinčania môžu byť oprávnené hrdí, že históriu si nemusia vymýšľať, ona tu je, v každom metri štvorcovom. Bez memoranda by nebolo súčasnej slovenskej štátnosti, občianskej spoločnosti a demokratického zriadenia,“ povedal pred podpisom dokumentu o revitalizácii Memorandového námestia M. Gešper.

„Je našou povinnosťou, aby sme tento kúsok zeme, na ktorom sa písala história nielen Martina,

ale celého Slovenska, zveľadili tak, aby ľudí motivoval k úcte a hrdosti na naše dejiny,“ uviedol J. Danko s tým, že sa spoločne budú hľadať prostriedky, aby sa projekt revitalizácie stal realitou.

„Výhodou našej spolupráce je aj to, že sa nemusí pripravovať a realizovať iba cez mestské štruktúry, lebo mesto na takýto veľký projekt

nemá finančné zdroje. No spolu ich môžeme získať a zrealizovať ho rýchlejšie,“ podčiarkol primátor.

Revitalizácia bude aj o búraní plotov

Štúdia revitalizácie námestia ešte nie je hotová. „No naša predstava je taká, aby po rekonštrukcii ostalo Memorandové námestie otvorené a spojilo všetky objekty, ktoré sa na ňom nachádzajú – školy, sídlo Matice slovenskej, kostol i budovy evanjelickej cirkvi. Mohli by sme sa na tom zhodnúť už v tomto polroku, aby sme zrekonštruovaný priestor mohli ukázať ešte skôr ako pri 170. výročí memoranda,“ uzavrel J. Danko.

Sústredenú aktivitu všetkých inštitúcií ocenil aj zborový farár ECAV M. Kubík s tým, že tímová práca je síce náročnejšia, ale skôr priblíži veci k cieľu. A tým má byť aj to, aby Martinčania vnímali Memorandové námestie plnohodnotne, nie iba ako skratku medzi Mudroňovou a Štefánikovou ulicou.

Duchovný rozmer rekonštrukcie vyzdvihol aj B. Hroboň. „Prostredie a architektúra človeka formujú. Mal by odísť inšpirovaný a možno aj viac hrdý na to, čo tu máme a kto sme,“ uzavrel.

Viera Legerská

Evanjelický kostol – dominanta Memorandového námestia.
Foto: Viera Legerská

Sociálny podnik odštartoval nádejne, pomáha ľuďom a šetrí aj peniaze mestu

Prácu si v mestskom podniku našlo viac ako dvadsať ľudí. Tým, ktorí vydržali, to výrazne zmenilo život k lepšiemu.

Väčšina zamestnancov si prácu váži, nechýba im motivácia si ju udržať.
Foto: Roman Kopka

Funguje len pár mesiacov, no už je za ním vidieť poriadny kus roboty. Sociálny podnik mesta Martin, ktorý získal svoju prvú zákazku vlni v auguste, sa svojich úloh zhostil nad očakávanie dobre. Svojou činnosťou pomáha predovšetkým sociálne či zdravotne znevýhodneným ľuďom, ktorí na bežnom pracovnom trhu majú problém si nájsť prácu, a zároveň šetrí mestu a organizáciám v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti peniaze.

Napríklad aj tým, že v porovnaní s inými firmami dokáže lacnejšie zabezpečiť rôzne stavebné úpravy, údržbárske či inštalátorske práce. Aj vďaka dotáciám od štátu, ktoré pokrývajú časť mzdy alebo prevádzky.

„Začínali sme s 23 pracovníkmi, pričom 20 z nich bolo prijatých na trvalý pracovný pomer. Viac ako polovica našich zamestnancov bola znevýhodnených. Mnohí i roky z rôznych dôvodov nepracovali, a tak sme mali aj obavy, či sa dokážu všetci zhostiť svojich úloh. Väčšine sa to aj vďaka pomoci majstrov, mentorov či asistentov podarilo a v súčasnosti už dokážu samostatne zvládať aj zložitejšie činnosti. Samozrejme, pár jednotlivcov skončilo predčasne, či už pre problémy s pracovnou morálkou, schopnosti prispôbiť sa tímovej práci, alebo zo zdravotných dôvodov, no dokázali sme ich pomerne rýchlo nahradiť. Za pár mesiacov sa vytvorila dobrá partia, kostra tímu je pevná, na ktorú sa dá spoľahnúť,” povedal Miloš Mikula, riaditeľ Sociálneho podniku mesta Martin.

”

Väčšina z našich zamestnancov si prácu váži, nechýba im motivácia si ju udržať a na tom sa dá aj do budúcnosti stavať.

Miloš Mikula

Nielen základ, ale aj odmeny

Pomocní stavební robotníci majú mzdu 750 € v hrubom, pričom prilepiť si môžu ešte aj na prémie. Tie nie sú vôbec symbolické, ide o stovky eur. Kvalifikovaní pracovníci majú, samozrejme, vyššie mzdy. Ľudia sú spokojní, mnohým sa zmenil život k lepšiemu.

„Napríklad, zamestnali sme chlapíka, ktorý predtým žil len z invalidného dôchodku, ktorý činil 170 €. U nás si dokáže zarobiť oveľa vyššiu sumu. A takých príkladov je viac. Väčšina našich zamestnancov si prácu váži, nechýba im motivácia si ju udržať a na tom sa dá aj do budúcnosti stavať,” vysvetlil riaditeľ Miloš Mikula.

Roboty je zatiaľ dost

Sociálny podnik sa podľa Tatiany Červeňovej, viceprimátorky mesta Martin, stal aj predžie-

nou rukou mestských školských zariadení pri rôznych drobných opravách.

„Niekde si treba rýchlo poradiť so zatekajúcou vodou, inde je nutné renovovať sociálne zariadenia, stavať či búrať priečky, maľovať. Sociálny podnik má však aj širší záber, naberá na seba ďalšie činnosti. Od 1. januára má napríklad v našom meste na starosti aj údržbu verejného osvetlenia, ktorú získal na základe verejnej súťaže,” podotkla viceprimátorka mesta.

Miloš Mikula dopĺňa, že okrem údržbárskych a drobných stavebných prác v školách či škôlkach riešia aj renováciu bytovky pri teplárni, ktorú mesto odkúpením získalo do svojho vlastníctva.

„Pripravujeme ubytovňu na dôstojné bývanie. Riešili sme už stúpačky, menili okná a podobne. Skúsobne sme na vlastné náklady prebudovali aj jedno bytové jadro a v prípade získania ďalších finančných prostriedkov v tom vieme pokračovať. Z ďalších našich aktivít spomeniem opravu a výmenu dažďových zvodov na ubytovni v lokalite Na kameni, kde sme renovovali aj sociálne zariadenia, v azylovom centre sme opravovali poškodený plot, ďalší nový v súlade s odporúčeniami pamiatkarov staviame v areáli ZUŠ na Mudroňovej ulici. A v spolupráci s nadáciou Nová šanca pomaly finišujeme s ekologickým projektom „Nová šanca pre veci”. A máme ďalšie plány, 80 percent našich objednávok čo do objemu však musí pochádzať zo samosprávy, zvyšných 20 môže byť od iných subjektov. Roboty je zatiaľ dost, no musíme byť o krok-dva dopredu a zabezpečovať postupne ďalšiu. Najmä vďaka kvalitnej a operatívnej spolupráci s vedením mesta Martin sa nám to aj darí,” povedal Miloš Mikula, riaditeľ sociálneho podniku.

V prvom roku v plusových číslach

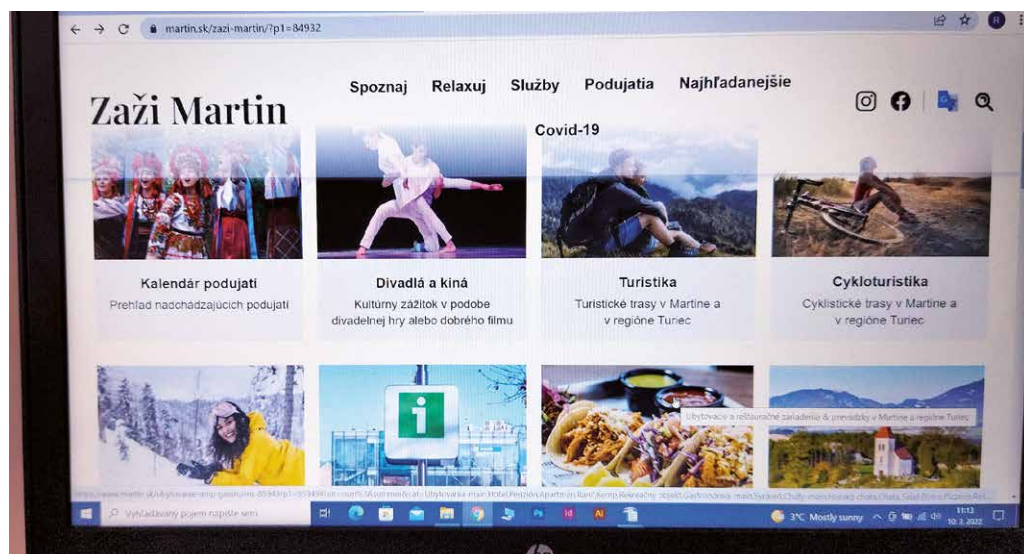
Dobrou a zároveň i povzbudivou správou do ďalšej činnosti je i skutočnosť, že hneď v prvom roku svojho pôsobenia vykázal sociálny podnik zisk.

„Je to viac ako 30-tisíc eur. Vieme si predstaviť, že tieto peniaze použijeme napríklad na ďalšie zlepšovanie podmienok našich zamestnancov, vrátane zvyšovania ich odbornej spôsobilosti. Je to však na rozhodnutí mesta, ktoré budeme akceptovať,” podotkol na záver nášho rozhovoru Miloš Mikula.

Roman Kopka

Web mesta je po redizajne modernejší i jednoduchší

Novinkou je stránka Zaži Martin, ktorá je zameraná na voľnočasové aktivity. Pomôže nielen Martinčanom, ale aj turistom z iných regiónov.

Súčasťou nového webu je aj voľnočasová stránka Zaži Martin.
Foto: Roman Kopka

Webová stránka mesta Martin je po rozsiahлом redizajne úplne iná, než na akú sme boli roky zvyknutí. Je oveľa prehľadnejšia, logickejšie usporiadaná, nabitá rôznymi informáciami. Nielen tými, ktoré sú dôležité pre komunikáciu samosprávy s občanmi, ale na svoje si prídu i milovníci prírody, cykloturistiky či priaznivci rôznych kultúrnych a spoločenských podujatí. Stačí len pár klikov a dozviete sa, čo práve potrebujete. A pohodlne sa už dá stránkou surfovať i na mobilných telefónoch.

Zmena už bola nutná

„Aj keď pôvodná webová stránka patrila v čase svojho vzniku k najmodernejším na Slovensku, získala i niekoľko odborných ocenení, postupom rokov aj vzhľadom na rýchlo sa vyvíjajúce technológie stratila svoje čaro. K informáciám, ktorých je na stránke neúrekom, sa bolo treba zložito preklikať a nie každý mal čas ich trpezlivým surfovaním po rôznych kapitolách vyhľadávať. K novinkám o dianí a živote v meste sa musel občan dostať rýchlo a jednoducho, takisto mu na našom portáli musíme umožniť vybaviť všetko, čo sa dá, elektronicky, aby nemusel zbytočne behať po úradoch. Aj preto sme sa začiatkom minulého roka rozhodli pristúpiť k redizajnu mestského webu. Začiatkom marca sme spustili skúšobnú prevádzku. Samozrejme,

nebránime sa ani ďalším návrhom na vylepšenie zo strany či už obyvateľov mesta, alebo jeho návštevníkov,” povedal pri prezentácii vinyovej webovej stránky Ján Danko, primátor mesta Martin.

Zo života samosprávy

Základnou myšlienkou novej webovej stránky je rozdelenie obsahu na dve samostatné webové časti – tzv. úradnícku a voľnočasovú. Návštevníci na nich nájdu viac ako 33 000 dokumentov, 12 000 obrázkov a 30 000 príloh.

Prvá časť novej stránky, ktorá sa viaže na rôzne úradnícke záležitosti či postupy a oblasť samosprávy, je umiestnená na súčasnej adrese www.martin.sk.

Občan sa ľahko dostane k informáciám, ktoré sa týkajú vedenia mesta, poslancov, mestského zastupiteľstva, jeho poradných orgánov či mestských častí. Stránka mapuje aj život v meste po rôznych tematických oblastiach, akými sú napríklad doprava, životné prostredie, sociálna starostlivosť, školstvo, bezpečnosť občanov. Samostatne sa informuje o odstavkách. Stránka je zameraná aj na postupy vybavovania úradných záležitostí klientov.

Na úvodnej stránke sú rýchlo dostupné i najhľadanejšie informácie v podobe tematických dlaždíc, aktuality, tlačové správy či oznamy

z elektronickej úradnej tabule. Novinkou je časť zameraná na obrazové správy – videá z YouTube kanálu mesta a priame odkazy na partnerov mesta. Aj na Martinské noviny.

Okrem úvodnej stránky majú ostatné časti strohejší dizajn zameraný na účelnosť, obrázky sa používajú v minimálnej miere. Jej dominantnou farbou je modrá farba loga nášho mesta.

Zaži Martin

Voľnočasová stránka sa volá Zaži Martin a je publikovaná na adrese www.zazimartin.sk. Je zameraná na voľnočasové aktivity v meste Martin a okolí. Poskytuje informácie z oblasti kultúry (podujatia, divadlá, kiná, múzeá, galérie, história) a aktívneho trávenia voľného času (šport, atrakcie, turistika, cykloturistika). Portfólio dopĺňujú informácie z oblasti služieb (ubytovanie a gastro, požičovne športového náčinia či služby nášho Turistického informačného centra).

Veľkou pridanou hodnotou je integrácia nového prvku formou akejsi interaktívnej mapy. Body záujmu a turistické či cykloturistické trasy sú prezentované formou prehľadného mapového zobrazenia. Jednotlivé trasy sa dajú sledovať na mape, zobraziť ich výškový profil s typom povrchu či zobraziť istú formu 3D „preletu“ nad trasou.

Samozrejmosťou sú komplexné informácie o každom bode či trase. Ľahko si môžete zobraziť najbližšie body či trasy v okolí a pod. Aktívni návštevníci určite ocenia možnosť stiahnutia trasy v rôznych formátoch pre smartfóny, navigácie alebo iné fitness zariadenia. Poznávacím znakom tejto stránky sú obrázky a videá.

„Verím, že aj táto forma prezentácie Martina, Turca ako takého, prispeje k vyššej informovanosti turistov, čo sa odrazí aj na zvýšenej návštevnosti nášho regiónu. My máme čo ponúknuť, len treba dať o tom vedieť. A táto stránka tomu veľmi napomáha,” zdôrazňuje primátor Ján Danko.

Obidve webové stránky majú podobnú architektúru. Základom je organizácia informácií do samostatných účelových horizontálnych pruhov. V rámci pruhov sú jednotlivé informácie usporiadané do tzv. dlaždíc. Takáto architektúra umožňuje prehľadné usporiadanie informácií, jednoduchú možnosť dopĺňania a prináša pre človeka prirodzenejšie čítanie či prehľadávanie informácií v horizontálnom usporiadaní.

Nová architektúra je plne responzívna a prispôsobuje sa všetkým mobilným prehliadačom. Cena redizajnu bola 12 723 €.

„Nové webové stránky mesta sú v súčasnosti v skúšobnej prevádzke. Neustále kontrolujeme funkčnosť stránok a odstraňujeme prípadné nedostatky či optimalizujeme zobrazenie. Rovnako neustále prebieha aktualizácia a dopĺňanie obsahu,” povedal vedúci oddelenia informatiky Mestského úradu Martin Milan Matuška.

Roman Kopka

Fotografia hore: Návrh spoločnosti Vranka, s. r. o., pre lokalitu Košúty II.

Fotografia vľavo: Návrh spoločnosti Vranka, s. r. o., pre lokalitu Záturčie.

Takto by mohli vyzerat' parkovacie domy v Košútoch a Záturčí

Odborná porota, v ktorej mali najpočetnejšie zastúpenie architekti, zaradila na prvé miesto návrhy od dvoch firiem.

Monitoring parkovacích miest v jednotlivých martinských mestských častiach, na ktorý sa vlni podujala spoločnosť Turiec, a. s., už aj reálnymi dátami potvrdzuje skutočnosť, že najvýpuklejšie problémy s parkovaním majú obyvatelia Košút a Záturčia.

Napríklad, v spomínanom Záturčí parkovalo v čase monitoringu – 28. októbra 2021 medzi 21. a 22. h, na sídlisku 1907 automobilov, pričom takmer päťsto z nich bolo zaparkovaných na miestach, ktoré nie sú aj podľa zmenených a prísnejších noriem na parkovanie vôbec vhodné. Ide napríklad o priestory pri vstupoch ku vchodom bytových domov, na trávnikoch či chodníkoch, alebo pri kontajneroch na odpad.

Výsledkom nedostatku parkovacích miest je aj to, že niektoré autá sa chtiac-nechtiac navzájom blokujú, iné zas zužujú prístupové cesty na potenciálny zásah záchranných zložiek. Zdravotníci by vedeli veľa hovoriť o tom, ako komplikovane prevážajú pacientov z bytu do sanitky.

Zmenou organizácie dopravy na niektorých uliciach sa dá počet parkovacích miest o niečo zvýšiť, ale problém to zásadne nevyrieši. Ukraľovať by sa dalo ešte zo zelených plôch, no to si logicky, takmer nikto neželá.

Situáciu s parkovaním by výraznejšie mohla zlepšiť výstavba parkovacích domov, pričom v Martine to nie je nová téma. Pok-

rok nastal v tom, že spoločnosť Turiec, a. s. z poverenia vedenia mesta nedávno vyhlásila súťaž návrhov na parkovacie domy, pričom začiatkom februára odborná porota v zložení: Ing. arch. Martin Bišťan (predseda), Ing. arch. Martin Pavelek, Ing. arch. Michal Bálek, Mgr. art. Róbert Dúbravec, Ing. Miroslav Lepeta rozhodla o víťaznom návrhu projektu parkovacích domov určených pre mestské časti Košúty II a Záturčie.

Po splnení všetkých súťažných podmienok porota prideliť zhodne prvé miesto návrhom od dvoch spoločností - KRÁLIK. Partners a Vranka architekti, s. r. o., Spoločnosť Turiec, a. s., pozve víťazov na rokovania o zmluve o diele v zmysle súťažných podmienok.

Neznamená to však, že sa teraz začne rýchlo stavať. Kým sa uzavruť všetky procesy, môže to podľa Miroslava Lepetu, predsedu Predstavenstva spoločnosti Turiec, a. s., trvať minimálne dva roky. Všetky návrhy, ktoré boli zapojené do súťaže, budú verejnosti predstavené formou výstavy.

Roman Kopka

Fotografia hore: Návrh spoločnosti KRÁLIK Partners, s. r. o., pre Košúty II.

Fotografia vľavo: Návrh spoločnosti KRÁLIK Partners, s. r. o., pre Záturčie

ZO ŽIVOTA MESTSKÝCH ČASTÍ

MČ KOŠÚTY

Ihriská chcú začať aj stavať, nielen opravovať

Aj v Košútoch sa ihneď, ako to dovolilo počasie, začalo s jarným monitoringom nebezpečných výtlkov na sídliskových komunikáciách, predovšetkým tých, ktoré nahlásili obyvatelia. Dokončia ho v priebehu marca. Až vo finále sa bude vedieť, aký je rozsah výtlkov, a na ktoré z nich vyrazia stroje. Tie najhoršie výtlky sú už ale opravené.

Podľa predbežného odhadu výtlkov nie je viac v porovnaní s minulým rokom, no sú nebezpečnejšie, hlbšie," uvádza nás do témy poslanec za mestskú časť Košúty Dalibor Steindl.

Zároveň dodáva, že predbežne sú po zime najviac poškodené Hurbanova a Hodžova ulica a vstup do Košút od kruhového objazdu.

Skracujú si cestu cez sídlisko, hoci nemusia

„Táto bilancia je podľa mňa dôsledkom intenzívnej dopravy v okolí škôl, resp. snahy niektorých vodičov obchádzať kruhový objazd a skracať si cestu cez vnútro sídliskové komunikácie," upresňuje poslanec s tým, že väčší zásah budú potrebovať aj niektoré úseky na Dúbravcovej ulici smerom do záhradkárskej oblasti.

Opravu najhrozivejších výtlkov už majú Košúty za sebou. Začalo sa s nimi hneď, ako sa dalo s technikou do ulíc vyjsť.

„Na hlavných košútskych trasách už nehrozí poškodenie kolies. A to aj vďaka rýchlej reakcii komunálneho odboru MsÚ v Martine na naše požiadavky," pokračuje D. Steindl s tým, že komplexnejší zásah na výtlky sa plánuje po skončení marcového monitoringu komunikácií. Financovať sa bude z mestského rozpočtu.

Do konca marca zmonitorujú detské ihriská

K jari patrí aj prehliadka detských ihrísk a ich inventáru. V Košútoch na ňu vyrazia koncom marca, no veľkú časť poškodeného vybavenia ihrísk

Výtlkov je tohto roku menej, ale sú hlbšie a nebezpečnejšie.
Foto: archív DS

sa im podarilo renovovať ešte na jeseň. „Riešime zadania, ktoré sme pripravili minulý rok. Pôjde napríklad o výmenu dopadových plôch na ihriskách na Hurbanovej ulici, resp. vo vnútrobloku na uliciach Majerníka a Galandu. Ale po jarnej prehliadke budeme mať k dispozícii konkrétnejší zoznam renovačných prác aj na ostatných detských ihriskách," konštatuje poslanec.

Pripravuje sa veľká obnova ihriska na Rázusovej ulici

No zároveň pripomína, že tento rok vymenia

hracie prvky na ihrisku na Ulici C. Majerníka. „Ide o už avizovaný projekt inkluzívneho ihriska, ktorý, pevne verím, že sa nám v tomto roku podarí zrealizovať. No a v Košútoch I. plánujeme veľkú obnovu športového ihriska na Rázusovej ulici. Už sme zadali projektovú požiadavku. Takže, viac-menej budeme konečne aj niečo stavať, a nie iba opravovať. Financovanie je výsledkom kombinácie zdrojov mestskej časti a ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny," uzatvára D. Steindl.

Viera Legerská

Fotografia hore: Na hlavných košútskych trasách sú už výtlky opravené.

Fotografia vľavo: Po zime boli najviac poškodené cesty v okolí škôl.
Foto: archív DS

MČ ZÁTURČIE

Pešie plató už dlhší čas čaká na rekonštrukciu. Komplikujú ju aj stále sa meniace ceny stavebných materiálov.
Foto: Jana Cikhartová

Rekonštrukciu pešieho plató rozpočet mestskej časti neunesie

Pešie plató v centrálnej časti Záturčia už dlho nepatrí medzi ozdoby sídliska. Riešenie sa ale už črtá.

Pripravuje sa projektová dokumentácia na jeho revitalizáciu a naceňujú sa náklady na práce spojené s rekonštrukciou tohto kolosu. Sťažujú to neustále zmeny cien stavebného materiálu stavebných prác, ktoré vplývajú na každý pripravovaný projekt.

Návrhy spracovala spoločnosť TASUM, ktorá sa pravdepodobne zapojí aj do výberového ko-

naní, z ktorého vzíde realizátor rekonštrukcie. Iba projektová dokumentácia stála približne 10-tisíc eur. Celá investícia má teraz hodnotu 480-tisíc eura, no nemusí byť konečná, vstúpia do nej aktuálne ceny stavebných materiálov.

Rekonštrukcia pešieho plató prevyšuje finančné možnosti rozpočtu mestskej časti, preto sa aj poslanci zhodli na tom, že o riešení bude treba diskutovať na útvare hlavného inžiniera, majetkovom odbore mesta a najmä v mestskom zastupiteľstve, aby sa požadované finančné prostriedky zapracovali do rozpočtu mesta.

(JC)

Sídlisku pribudla nová zastávka MHD

Celé roky ľudia zo Záturčia stáli v nepriaznivom počasí na voľnom priestranstve pri čakaní na autobus na Záturčianskej ulici. V Martine sa z rôznych dôvodov nedali dlhší čas realizovať niektoré väčšie investičné akcie, a prístrešok na zastávke MHD medzi ne patrili. Napriek tomu sa poslanci snažili aspoň pripraviť projekty reagujúce na požiadavky občanov, a keď to už bolo možné, zastávka na spomínanej ulici už mohla pribudnúť do výbavy sídliska. Jej vybudovanie stálo 6-tisíc eur a všetci, ktorí sa na jej príprave a inštalovaní zúčastňovali, veria, že bude nezdevastovaná slúžiť ešte veľmi dlho.

(JC)

Po rokoch sa sídlíšťania konečne dočkali zastávkového prístrešku na Záturčianskej ulici.
Foto: Jana Cikhartová

Pri výbehu pre psy bude aj detské ihrisko

Pri výbehu pre psy v mestskej časti Záturčie pribudne aj detské ihrisko. Bude slúžiť predovšetkým na relax a oddych obyvateľov, ale aj na stretávanie sa detí v bezpečnej zóne mimo dosahu frekventovanej cesty.

Do výbavy ihriska s rozmermi 25 m x 33m bude okrem šiestich lavičiek patriť aj zaujímavý mobiliár určený na hry. Samozrejmosťou bude nielen hojdačka a pieskovisko, ale aj lanovka s kladkou pre tých zdatnejších. Priestor vhodne doplní zeleň a šesť stromov, ktoré budú v letných horúčavách poskytovať potrebný tieň.

Detské ihrisko bude chránené živým plotom, prispieje aj k zeleni na sídlisku, no zároveň bude tvoriť optickú bariéru medzi detským ihriskom

Nové detské ihrisko bude situované do blízkosti výbehu pre psy a workoutového areálu.
Vizualizácia: archív MT

a workoutovým areálom.

Kým ho vybudujú, prejde ešte nejaký čas. Ak sa však občania a firmy zapoja do pripravovaných brigád, nová oáza sa rýchlejšie dostane do

finále. Brigády nielen posunú práce na budovanie ihriska, ale môže pri nich vzniknúť množstvo inšpirácie pre ďalšie zveľaďovanie oddychových zón sídliska.

(JC)

ĽADOVEŇ - JAHODNÍKY - TOMČANY

Novým poslancom najväčšej martinskej mestskej časti je Michal Franek

Bývalý úspešný československý reprezentant v boxe sa chce v poslaneckej práci venovať oblasti športu a aj sociálnym témam.

Na úvod odloženého rokovania martinského mestského zastupiteľstva, ktoré sa konalo vo štvrtok 17. marca, si prítomní poslanci a poslankyne, ako aj ďalší prítomní v sále, minútou ticha uctili pamiatku nedávno zosnulého kolegu Imricha Žiga, ktorý mandát poslanca za mestskú časť Ľadoveň-Jahodníky-Tomčany získal v komunálnych voľbách v roku 2018.

Následne sa po zložení sľubu do rúk primátora mesta Martin Jána Danka ujal uvoľneného mandátu Michal Franek, ktorý skončil v spomínaných voľbách do orgánov samosprávy na 8. mieste a stal sa tak prvým náhradníkom.

„Určite by som bol radšej, keby som sa za poslancom stal za iných okolností, tieto sú veľ-

Michal Franek zložil poslanecký sľub do rúk primátora mesta Martin Jána Danka.
Foto: Roman Kopka

mi smutné. Priznám sa, aj som zvažoval, či do toho pôjdem, manželka ma odhovárala, lebo mám podľa nej dosť inej roboty, no vo voľbách ma podporilo pomerne veľa ľudí (Michal Franek získal vo volebnom obvode Ľadoveň-Jahodníky-Tomčany) 1 110 hlasov, pozn. red.) a nechcel som ich dôveru sklamať. Do konca volebného obdobia už veľa času neostáva, chcem sa venovať najmä oblasti športu, ktorý mi je blízky. Ale aj sociálnym témam. Veľmi dobre poznám napríklad situáciu na Bambuskách, ktorá je v našej mestskej časti. Pár chlapcov z tejto lokality u mňa trénuje a viem, v akých ťažkých podmienkach žijú,” povedal poslanecký nováčik Michal Franek, ktorého mnohí ľudia, a to nielen v Martine, poznajú ako bývalého úspešného československého reprezentanta v boxe. Je aj juniorským majstrom sveta z roku 1985 a dvojnásobným vicemajstrom Európy. Československo reprezentoval aj na dvoch olympijských hrách - v Soule v roku 1988 a Barcelone v roku 1992. V súčasnosti je živnostníkom v oblasti stavebníctva.

(KP)

Výtlkov je po zime ako maku

Začiatkom marca sa aj v mestskej časti Ľadoveň-Jahodníky-Tomčany za účasti poslancov a príslušných pracovníkov mestského úradu uskutočnila tradičná obhliadka aktuálneho stavu ciest a chodníkov.

„Zima k nám nebola vôbec šetrná a mnohé komunikácie ostali poškodené. Na obhliadke sme zistili cca 430 metrov štvorcových existujúcich výtlkov. Na ich opravu bude treba vynaložiť približne 20-tisíc eur,” informovala poslankyňa Tatiana Červeňová.

Aj v najpočetnejšej martinskej mestskej časti

sa budú v tomto roku budovať nové chodníky a opravovať poškodené. Už dlhšie je napríklad známy zámer vybudovať chodník od Tesca ku Kronerovej ulici. O prioritách výstavby či rekonštrukcii chodníkov na Ľadovni, v Jahodníkoch či Tomčanoch rozhodne na jednom z najbližších rokovaní výbor mestskej časti.

(KP)

MČ STRED

Polopodzemné kontajnery budú v tomto roku aj v mestskej časti Stred

Do výbavy každej mestskej časti v Martine pribúdajú polopodzemné kontajnery. Stred nie je výnimkou.

Polopodzemné kontajnery na bežný komunálny odpad majú oproti klasickým viacero výhod. K tým podstatným patrí najmä ich ekologickosť, šetria miesto, znižujú zápach z odpadu a sú zabezpečené proti vandalizmu. V každej mestskej časti Martina sa nachádza jedna lokalita s polopodzemnými kontajnermi ako pilotný projekt.

Poslanci z mestskej časti Stred v spolupráci s útvaram hlavného architekta mesta pôvodne navrhli polopodzemné kontajnery umiestniť na Björnsonovej ulici, avšak po dôkladnom preskúmaní lokality napokon tento zámer nevyšiel. Dôvod – inžinierske siete uložené pod vybranou lokalitou. Preto sa pristúpilo na druhú alternatívu, ktorá je v súčasnosti už reálnejšia – vnútroblok ulíc M. R. Štefánika a Tajovského.

Projektovú dokumentáciu pripraví mestský úrad, financie na vybudovanie stojiska a inštaláciu kontajnerov je naplánované z rozpočtu mestskej časti Stred a nové stojiská v tejto lokalite by mali byť vybudované v tomto roku, presnejšie na severnej a južnej strane spomínaného vnútrobloku.

(BH,VL)

Polopodzemné kontajnery budú inštalované v tomto priestore vnútrobloku ulíc Štefánika a Tajovského.
Foto: Bruno Horecký

MARTINSKÉ NOVINY

ZÁPISY PRVÁČIKOV

Učiť prvákov je pre učiteľov veľký zážitok

Deti z prvých tried sú veľmi hravé, úprimné, chcú vám všetko povedať. Oproti minulým generáciám sú aj sebavedomejšie a ostrieľanejšie.

Janka Marchev učí prvý rok. A hneď žiaci-
kov-prváčikov zo ZŠ s MŠ na Dolinského
ulici v Martine-Priekope.
Foto: Roman Kopka

Začiatkom budúceho mesiaca, konkrétne od 6. do 8. apríla, sa aj v martinských základných školách uskutočnia zápisy žiakov do 1. ročníka. Svoje brány budúcim školákovi a ich rodičom otvorí aj deväť škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Martin. Na zápisoch nebudú chýbať ani pani učiteľky, ktoré od jesene začnú ešte dnešných škôlkarov predovšetkým učiť čítať, písať a počítať. A rozhodne nielen to.

Rýchlo vidia ovocie svojej práce

„Učiť prvákov je zážitok, tešíte sa na to i napriek tomu, že si to niekedy vyžaduje veľa sebazaprenia a trpezlivosti. Je to vďačná robota, pri ktorej už ale po pár mesiacoch vidíte ovocie vašej práce. Moji súčasní prváci sú v škole ešte len sedem mesiacov a už mi nosia lístočky či kresbičky s rôznymi napísanými vyznaniami. Prvú triedu deti veľmi prežívajú, často sa nevedia dočkať rána, kedy pôjdu do školy. Sú veľmi zvedavé, hoci na začiatku možno trochu aj vyľakané, keď-

že nablízku už nemajú svoju maminu. Je potom na nás učiteľoch, ako si ich získate. Našťastie, darí sa nám to celkom dobre,“ s prívetivým úsmevom na tvári hovorí Milota Tomeková zo ZŠ Alexandra Dubčeka, ktorá učí malých žiakov už vyše 40 rokov.

Naopak, Janka Marchev zo ZŠ s MŠ na Dolinského ulici učí ešte len prvý rok a hneď prváčikov. Nemožno však o nej povedať, že je úplným nováčikom, keďže v škole šesť rokov pôsobila ako vychovávateľka.

„Na svoju prvú triedu som sa veľmi tešila, môžem povedať, že aj dopredu pripravovala, napríklad i tým, že som si vyrábala rôzne pomôcky. Samozrejme, išla som do toho aj s veľkými očakávaniami a som rada, že sa naplňujú, hoci rýchlo som sa presvedčila, že teória je úplne iná ako prax. Deti sú ale super, veľmi živé, aktívne, zvedavé, spontánne a najmä neskutočne úprimné, na nič sa ešte nehrajú, povedia vám, čo si myslia.“

Každý človek je iný a aj v triedach sa zídu rôzne deti. Niektoré idú do školy o rok neskôr, trochu už vedia písať, prečítajú písmenká. Iné sú len na samom začiatku.

„Každému jednému sa vieme prispôbiť, prihliadať na ich osobnosť a rozvíjať ich danosti. Sú deti, ktoré sa prispôbia školskému prostrediu rýchlo, iné sa zas dlhšie adaptujú. O všetkých však platí, že sú ešte hravé, chcú všetko povedať, vyrozprávať sa. Učíme ich hlásiť sa o slovo, aby sa neprekrikovali, po pár mesiacoch už vedú dodržiavať triedne pravidlá,“ vysvetľuje Janka Marchev.

Technika ich fascinuje

Oproti generácii súčasných štyridsiatnikov či päťdesiatnikov, volali nás Husákov deti, sú tie dnešné úplne iné.

„Je to prirodzené, doba sa zmenila, každá má svoje plusy či mínusy. Dnešné deti sú nebojácne, bezprostredné, nebojím sa povedať, že ostrieľanejšie, čo je zrejme aj výsledkom moderných technických vymožeností, o ktorých sa nám kedysi ani ako dospelým nesnívalo,“ myslí Milota Tomeková.

Jej kolegyňa zo ZŠ s MŠ Dolinského Janka Marchev to potvrdzuje.

„Niektoré deti hravo ovládajú aj najnovšie typy mobilov, poznajú tablety, nemajú žiadny problém pracovať s interaktívnou tabuľou. Táto technika ich uchvátila. My sme v ich rokoch takú možnosť nemali, o to viac času sme ale trávili vonku rôznymi hrami.“

Byť prvákom je v živote dieťaťa veľký medzník, jeden z prvých. O to dôležitejšia je aj spolupráca s rodičmi, čo nie je vždy jednoduché. Sú aj takí, čo prídu za učiteľom aj kvôli prvej dvojke, zaujíma ich to, kde deti sedia, či nie sú veľmi vzadu a podobne. Niekedy je vraj ťažšia robota s rodičmi ako s deťmi. Niektorí majú väčšie očakávania, než aké sú možnosti ich ratolestí.

„Spolupráca a komunikácia s rodičmi je kľúčová, obzvlášť v posledných dvoch rokoch, kedy sme čelili pandémie a deti sa nie raz učili z domu. Dôležité je tiež, aby rodičia netlačili na pílu, aby aj v učení s deťmi boli trpezliví. Aj v predškolskom období. Všetko dôležité sa deti naučia v škole, nebojte sa, nič nezmeškajú,“ v dobrom odkazuje Milota Tomeková.

Roman Kopka

Štát dlhodobo školstvo slabo financuje a chýba mu zásadná reforma

O koncepcii rozvoja školstva a naplňaní jeho strategických oblastí hovoríme s poslancom, členom mestskej rady a predsedom komisie školstva, vzdelávania a mládeže MsZ Brunom Horeckým.

V minulom roku prebiehal zápis prváčikov v ZŠ s MŠ na Dolinského ulici v Martine za prísnych protipandemických opatrení.
Ilustračné foto:
ZŠ s MŠ na Dolinského ulici.

Bruno Horecký, predseda komisie školstva a vzdelávania MsZ v Martine.
Foto: Archív MN

Koncepcia rozvoja školstva bola prijatá pred rokom s výhľadom na päť rokov. Má tri strategické oblasti. Čo z nich sa v roku poznačenom covidom a zatváraním škôl podarilo naštartovať najlepšie?

Aj počas pandémie sa v základných školách vyučovalo (prezenčne alebo dištančne) a rovnako sa priebežne plnili aj všetky strategické ciele v troch oblastiach rozvoja škôl a školských zariadení. Myslím si, že najťažšiu situáciu mali základné umelecké školy, centrá voľného času a školy, ktoré sa venujú športovým talentom. Tu sa dištančné vzdelávanie nedalo vykonávať tak, ako v ostatných základných školách.

Martinské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, až na malé výnimky, sa v rebríčkoch hodnotenie INEKO neumiestňujú na popredných miestach, čo v istých súvislostiach známuje aj kvalitu pedagogického zboru v nich. Jedným zo strategických oblastí koncepcie je aj podpora profesio-

nálneho rozvoja a vzdelávania pedagógov, vrátane posilnenia ich motivácie. Ako tento cieľ chcete dosiahnuť? Je to iba o platoch?

Rebríčky škôl podľa INEKO nehodnotia kvalitu škôl komplexne a neznámujú kvalitu pedagogického zboru, ale informujú najmä o výsledkoch žiakov v Testovaní žiakov 5. a 9. ročníka z matematiky a slovenského jazyka a literatúry. V minulom roku podľa tohto hodnotenia najlepšie obstáli ZŠ A. Dubčeka (25. miesto na Slovensku), Gymnázium J. Lettricha (7. miesto na Slovensku), Bilingválne gymnázium M. Hodžu v Sučanoch (4. miesto na Slovensku). Keďže sa celoplošné testovanie žiakov v minulom školskom roku nerealizovalo, do hodnotenia výsledkov škôl, resp. žiakov, boli zahrnuté iba zvyšné dostupné údaje.

A ako do týchto súvislostí vstupuje skvalitňovanie vzdelávacieho systému a vzdelávanie pedagógov?

Profesijný rozvoj pedagogických zamestnan-

cov môže mať zásadný vplyv na celkové skvalitňovanie vzdelávacieho systému. Zamestnanci martinských škôl a školských zariadení v roku 2021 absolvovali súhrne 678 vzdelávaní, seminárov a webinárov, v MŠ bol priemerný počet na zamestnanca šesť, v ZŠ tri vzdelávania na učiteľa.

Problém vidím najmä v tom, že slovenské školstvo je dlhodobo štátom slabo financované a stále chýba zásadná reforma. Počas pandémie pedagógom pribudli aj ďalšie administratívno-byrokratické záťaženia. Motivácia tak zostáva väčšinou na samotných učiteľoch a riaditeľoch jednotlivých škôl, ktorí musia niekedy doslova čarovať...

Sú martinské školy vstave podporovať rozvoj talentov a záujmov detí, keď vieme, že práve v tejto oblasti sa im vyrovnávajú profesionálne centrá voľného času či umelecké alebo jazykové školy finančne dotované aj rodičmi? V čom v tejto oblasti môžu byť

základné školy lepšie alebo jedinečné ako ich komerční konkurenti?

Martinské školy a školské zariadenia majú veľkú konkurenciu, jednu z najväčších na Slovensku. Máme tu štátne, súkromné a cirkevné školy a školské zariadenia, v ktorých sa rozvíjajú a hľadajú talenty v rôznych oblastiach. V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Martin máme triedy pre vedomostne nadaných žiakov (ZŠ A. Dubčeka) a školy pre futbalové talenty (ZŠ s MŠ Hurbanova) a hokejové talenty (ZŠ s MŠ Podhájska). ZUŠ na Ulici P. Mudroňa, ktorá má storočnú tradíciu vzdelávania, vzdeláva talenty v štyroch odboroch, CVČ Kamarát podporuje rozvoj záujmov a talentov v desiatkach záujmových krúžkov.

V Martine môžeme byť hrdí aj na netradičné zážitkové vzdelávanie dopravnej a environmentálnej výchovy. Počas roka sa školy zúčastňujú a organizujú výtvarné, literárno-dramatické, hudobné, vedomostné a športové súťaže. Súkromné a cirkevné školy v niektorých oblastiach dopĺňajú tento výber a konkurenciu, čo je tiež prínosom. Tu všade sa objavujú a rozvíjajú talenty.

V covidových mesiacoch sa nemohla spolupráca školy a rodičov naplno rozvinúť, hoci

”

Profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov môže mať zásadný vplyv na celkové skvalitňovanie vzdelávacieho systému.

Bruno Horecký

vieme, že ju treba zlepšiť. Má vôbec na čom po takej dlhej prestávke stavať?

Myslím si, že spolupráca školy a rodičov je v martinských školách veľmi dobrá, počas pandémie sa presunula najmä na elektronickú komunikáciu cez Edupage.

Aj napriek pandémie školy a školské zariadenia zrealizovali 234 mimoškolských aktivít pre rodinných príslušníkov detí a žiakov, 138 rodičov spolupracovalo alebo priamo sa zapájalo do vyučovania a školských aktivít, vytvorili sa aj skupiny pre rodičov na sociálnych sieťach, komunikovalo sa cez platformy ZOOM a MS TEAMS. V niektorých prípadoch bola zabezpečená komunikácia s rodičmi aj osobne, sa-

mozrejme, pri dodržaní všetkých hygienických zásad. On-line prebiehali aj rodičovské združenia, konzultácie, rady rodičov a rady škôl. Takže áno, je na čom stavať.

Inkluzívne vzdelávanie je jedným zo základných pilierov vzdelávania v základných školách. Ako sa s týmto pilierom školy počas covidu vyrovnali a ako ho budú rozvíjať?

Podpora vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je v Martine dobre zabezpečená. V školách sa aj počas pandémie títo žiaci vzdelávali prezenčne v skupinách po piatich, prípadne sa im distribuovali pracovné materiály a domáce úlohy osobne alebo prostredníctvom sociálnych pracovníkov.

Počas dištančného vzdelávania im boli poskytované aj online alebo osobné konzultácie. S integrovanými žiakmi pracovali okrem učiteľov aj školskí špeciálni pedagógovia a psychológovia. Okrem nich boli integrovaným žiakom nápomocní aj pedagogickí asistenti – traja v materských školách, 64 asistentov v základných školách. Takáto podpora inkluzívneho vzdelávania v Martine bude ďalej pokračovať a rozvíjať sa.

Viera Legerská

ZÁKLADNÁ ŠKOLA, P. MUDROŇA 3, MARTIN

MUDROŇKA

Základná škola s najdlhšou tradíciou vzdelávania v Martine

ZÁPIS do 1. ročníka

6. a 7. APRÍL 2022

streda a štvrtok o 14.00 – 18.00 h.

- Dlhodobé najlepšie výsledky v celoslovenskom TESTOVANÍ v rámci mesta Martin
- Lyžiarsky, snoubordingový a plavecký výcvik v 2., 3., 5. a 7. ročníku
- Škola v prírode na I. stupni
- Školský klub detí od 6.00 h do 16.30 h
- Poloha školy v blízkosti ZUŠ a CVČ KAMARÁT – vzájomná spolupráca
- Vyučovanie anglického jazyka od 1. ročníka
- Zahraniční a slovenskí lektori anglického jazyka BSE School (od 5. ročníka)
- Výber z dvoch jedál a jedlo pre celiakov v školskej jedálni
- Bezpečnosť žiakov – elektronický dochádzkový systém, videovrátnik

www.zsmudrona.sk

Čo je dôležité pre zápis prváčka do školy pre školský rok 2022/2023

V zmysle VZN č. 97 o určení miesta a času zápisu na plnenie povinnej školskej dochádzky a o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov škôl a školských zariadení sa zápis na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Martin bude konať v čase od 6. apríla do 8. apríla 2022 (viď tabuľka k zápisu) a osobnou prítomnosťou dieťaťa na zápise.

Čo treba vedieť

- Riaditeľ základnej školy po dohode so zriaďovateľom zverejní s termínom zápisu podmienky prijímania detí na základné vzdelávanie v základnej škole spolu s prihláškou na verejne dostupnom mieste alebo webovom sídle základnej školy.
- Povinná školská dochádzka sa začína začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť.
- Zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť svoje dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole v mieste, ktorom má trvalý pobyt, ak pre neho zákonný zástupca nevyberie inú základnú školu.

Čo má obsahovať prihláška dieťaťa

- a)** osobné údaje o dieťati: meno, priezvisko a rodné priezvisko, dátum a miesto narodenia, adresa trvalého pobytu alebo adresa miesta, kde sa dieťa obvykle zdržiava, ak sa nezdržiava na adrese trvalého pobytu, rodné číslo, štátna príslušnosť, národnosť. Je potrebné priniesť rodný list na nahliadnutie a kontrolu údajov,
- b)** osobné údaje o zákonných zástupcoch dieťaťa: titul, meno a priezvisko, rodné priezvisko, adresa bydliska a druh pobytu, kontakt na účely komunikácie. Pre overenie údajov je potrebný občiansky preukaz.

Pozn.: Zákonný zástupca dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami spolu s prihláškou predkladá aj písomné vyjadrenie zariadenia poradenstva a prevencie, vydané na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.

Ako podať prihlášku:

- papierovou formou: Ak zákonný zástupca nemá možnosť so základnou školou komunikovať elektronicky, môže si vyzdvihnúť a vyplniť prihlášku v listinnej podobe priamo pri zápise alebo si ju stiahnuť z webového sídla základnej školy a predvyplniť pred zápisom,
- prostredníctvom elektronického formulára: Ak zákonný zástupca podáva prihlášku elektronicky, vygeneruje prihlášku zo školského infor-

mačného systému, ktorý škola používa (napr. Edupage).

Pozn.: O prijatí na základné vzdelávanie do základnej školy rozhodne riaditeľ základnej školy do 15. júna 2022 a spolu s rozhodnutím o prijatí archivuje aj prihlášku.

Ak dieťa nedosiahne školskú spôsobilosť

Riaditeľ MŠ rozhodne o pokračovaní povinného predprimárneho vzdelávania po predložení:

- písomného súhlasu príslušného zariadenia poradenstva a prevencie,
- písomného súhlasu všeobecného lekára pre deti a dorast,
- informovaného súhlasu rodiča.

Pozn.: Na základné vzdelávanie možno výnimovo prijať aj dieťa, ktoré nedovŕši šiesty rok veku a absolvovalo povinné predprimárne vzdelávanie, a to vždy:

- po súhlasnom vyjadrení príslušného zariadenia poradenstva a prevencie,
- po súhlasnom vyjadrení všeobecného lekára pre deti a dorast.

Čo je dôležité

Podľa § 144a školského zákona účinného od 1. januára 2022 sa na podaniach týkajúcich sa výchovy a vzdelávania, v ktorých sa rozhoduje v správnom konaní, teda aj na žiadosti, vyžaduje podpis oboch zákonných zástupcov dieťaťa.

Podpis oboch zákonných zástupcov dieťaťa sa nevyžaduje, ak:

- jednému z rodičov bol obmedzený, pozastavený výkon rodičovských práv alebo jeden z rodičov bol pozbavený výkonu rodičovských práv a povinností vo veciach výchovy a vzdelávania dieťaťa, alebo ak spôsobilosť jedného z rodičov na právne úkony bola obmedzená (túto skutočnosť je možné preukázať napríklad neoverenou kópiou rozhodnutia súdu),
- jeden z rodičov nie je schopný zo zdravotných dôvodov podpísať sa (túto skutočnosť je možné preukázať napríklad potvrdením od všeobecného lekára zákonného zástupcu, ktorý nie je schopný sa podpísať),
- alebo vec neznesie odklad, zadováženie súhlasu druhého rodiča je spojené s ťažkou prekážkou a je to v najlepšom záujme dieťaťa (spôsob preukázania uvedenej skutočnosti ani doklad, ktorým sa táto skutočnosť preukazuje, školský zákon neustanovuje, túto skutočnosť je možné preukázať napríklad písomným vyhlásením).

Pozn.: Na prihláške postačuje podpis len jedného zákonného zástupcu, ak sa zákonní zástupcovia dohodli, že prihlášku podpisuje iba jeden zákonný zástupca, a ak o tejto skutočnosti doručia riaditeľovi školy písomné vyhlásenie, ktoré poskytne škola.

Rozhodnutie o prijatí sa doručí obojm zákonným zástupcom dieťaťa. Ak sa dohodnú zákonní zástupcovia, rozhodnutie možno doručiť len jednému z nich po predložení písomného vyhlásenia. Viac informácií: www.martin.sk

(RED)

NÁZOV ZÁKLADNEJ ŠKOLY	TERMÍN KONANIA ZÁPISU DO 1. ROČNÍKA PRE ŠK. ROK 2022/2023	MIESTO OSOBNÉHO PODANIA ŽIADOSTI
ZŠ, Jozefa Kronera 25	6. 4. 2022 – 8. 4. 2022 od 14. h do 18. h	Triedy 1. B, 2. A a 3. A
ZŠ, Nade Hejnej 4	6. 4. 2022 – 7. 4. 2022 od 14. h do 18. h	Budova 1. stupňa ZŠ, 1. posch.,
ZŠ, P. Mudroňa 3	6. 4. 2022 – 7. 4. 2022 od 14. h do 18. h	1. medziposchodie, učebne: 4. A (č. dv. 29), 4. B (č. dv. 31)
ZŠ Alexandra Dubčeka, Družstevná 11	6. 4. 2022 – 08.04.2022 od 14. h do 18. h	Budova 1. stupňa ZŠ, 1. posch., triedy – 1. B, 2. A, 3. A, 4. A, ateliér
ZŠ, A. Stodolu 60	6. 4. 2022 – 8. 4. 2022 od 14. h do 18. h	1. poschodie ZŠ, pavilón 1. stupeň
ZŠ s MŠ, Podhájska 10A	6. 4. 2022 – 8. 4. 2022 od 14. h do 18. h	Budova 1. stupňa ZŠ, 1. posch., triedy 2. A, 2. B
ZŠ s MŠ, Hurbanova 27	6. 4. 2022 – 8. 4. 2022 od 14. h do 18. h	Na prízemí – severná chodba, triedy 2. A, 3. B, 2. B, 4. B, 5. D
ZŠ s MŠ, Priehradná 11	6. 4. 2022 – 8. 4. 2022 od 14. h do 18. h	Triedy 1. A a 3. A
ZŠ s MŠ, J. V. Dolinského 2	6. 4. 2022 – 8. 4. 2022 od 14. h do 18. h	Prízemie školy, miestnosti č. 53 - 55

Základná škola, A. Stodolu 60, Martin – Záturčie

vás pozýva
na zápis do 1.ročníka

V dňoch: **06.04.- 08.04.2022** Od: **14.00 - 18.00** hod.

Prineste si: rodný list dieťaťa a občiansky preukaz

**V školskom roku 2022/2023 otvárame
aj špeciálnu triedu 1.ročníka pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou**

Čo ponúkame?

- tvorivé a zážitkové vzdelávanie
- pôsobenie inkluzívneho tímu na škole – šp. pedagóg, asistenti učiteľa
- individuálne a integrované vzdelávanie žiakov so špecifickými poruchami učenia
- školský klub detí Rozprávko od 6,00 - 16,30 hod. a letnú činnosť
- pozitívnu a pokojnú klímu v škole
- činnosť pobočky Turčianskej knižnice
- využívanie informačných technológií a výučbových programov vo vyučovacom procese
- pestrú krúžkovú činnosť, mimoškolské aktivity v spolupráci s rodičmi
- lyžiarsky a plavecký výcvik, školu v prírode
- v blízkosti súkromná umelecká škola + osobné sprevádzanie žiakov do školy

Špeciálna trieda je pre deti:

- s problémami reči ako je oneskorený vývin reči, nesprávna výslovnosť, narušený vývin porozumenia reči, zajakavosť, mutizmus a ďalšie
- ktoré dovŕšili 6 rokov
- z celého regiónu

Ponúkame:

- individuálny prístup zameraný na potreby dieťaťa
- úzku a pravidelnú spoluprácu s logopédom a školským špeciálnym pedagógom
- nízky počet detí v triede
- korekčné programy zamerané na rozvoj komunikačných zručností dieťaťa
- intenzívna spolupráca s rodičmi

Tešíme sa na vás !

Ponúkame aj dni otvorených dverí na individuálnu prehliadku školy v sprievode pani učiteľiek

v dňoch 23. a 24.03.2022 od 14.00 do 16.30 hod. Bližšie informácie na webovej stránke: www.zsastodola.edupage.org Tel. číslo: 043/4276850

R22-05-02

Zápis do 1. ročníka 6. a 7. apríla 2022 od 14. až 18. h

**Ako vybrať tú správnu školu pre svoje dieťa, prváčku a prváčika?
To je otázka, ktorú rieši v tomto čase mnoho rodičov.**

Každý rodič chce pre svoje dieťa to najlepšie... A výber vhodnej základnej školy je určite nesmierne dôležité rozhodnutie. Na to, aby sa mohli rodičia správne rozhodnúť, potrebujú relevantné informácie – z prvej, druhej a možno i tretej ruky... Niektoré z informácií sa dajú zistiť pomerne ľahko, iné ťažšie. Pri zisťovaní rodičom pomôže internetová stránka školy, informácie od známych či vyučujúcich, deň otvorených dverí či telefonický rozhovor s vedením základnej školy. Netreba zabudnúť, že výber správnej základnej školy môže výrazne ovplyvniť budúcnosť vášho dieťaťa.

Vážení rodičia, toto sú informácie Základnej školy, Nade Hejnej 4, Martin. Čítajte pozorne, vnímavo, analyzujte a vyvodzujte závery. V myšlienkach však stále myslite na vaše dieťa a to, čo by bolo preň prospešné.

Čo vám vieme ponúknuť

- vyučovanie angličtiny od 1. ročníka
- vyučovanie nemčiny a ruštiny
- uplatňovanie alternatívnych prvkov vo vyučovacom procese
- v škole úspešne pracuje žiacky parlament

- odbornú pomoc integrovaným žiakom
- konzultácie so školským psychológom, výchovno-kariérnym poradcom, špeciálnym pedagógom
- posilnenie hodín vyučovania slovenského ja-

- zyka, matematiky, angličtiny, informatiky, prírodovedných predmetov
- 100-percentnú kvalifikovanosť pedagogického zboru
- kvalitný vzdelávací program

Nemôžeme vám sľúbiť, že vaše dieťa bude vedieť všetko, budeme sa však snažiť, v duchu motta našej školy, urobiť vaše dieťa šťastné, jedinečné a spokojné. Sme škola s takmer päťdesiatročnou tradíciou, nachádzame sa v lokalite, ktorá je dostupná tak pre martinských žiakov, ako aj pre žiakov zo spádových obcí. Školský areál disponuje krásnym zeleným prostredím, vybudovaným multifunkčným a detským ihriskom. Dieťa má v školskom areáli pocit bezpečia a istoty. Pokiaľ sa rozhodnete, že naša škola je pre Vás tou správnou voľbou, urobíme všetko pre to, aby sme vašu dôveru nesklamali.

R22-05-03

ZŠ Nade Hejnej Martin

O ochrane prírody sa deti z našich škôl najviac dozvedia v prírode

Mesto Martin poskytlo v minulom roku na činnosť Centra environmentálnej výchovy Turiec a zabezpečenie environmentálnej výchovy žiakov základných škôl mesta Martin finančnú dotáciu vo výške 55-tisíc eur.

Lepšie je raz vidieť, ako stokrát počuť. Tohto známeho slovenského príslovia sa držia aj protagonisti environmentálnej výchovy v Turci, ktorá je i medzi žiakmi martinských základných škôl mimoriadne populárna. A nezmenili to ani dva pandemické roky, ktoré preniesli výučbu z krásnej turčianskej prírody do školských budov.

Návrat do prírody

Keďže už boli zrušené viaceré epidemiologické opatrenia, od jari, ak sa nič vážne znovu nestane, deti opäť navštevujú Gaderskú dolinu, kde spoznávajú chránené druhy rastlín, napríklad vzácne orchidey, na Teplických serpentínach sa veľa dozvedia o vodnom ekosystéme a v známom parku v Turčianskej Štiavničke zas okrem rastlín spoznávajú i vzácne dreviny. Napokon, Turiec je doslova predurčený na zážitkové vyučovanie v oblasti prírodovedy, vlastivedy, bioló-

Environmentálna výchova je spojená najmä so zážitkovým učením.
Foto: archív CEV Turiec

gie, geografie či regionálnej výchovy.

„Snažíme sa žiakom vysvetľovať, že nie je dôležité chrániť len tú alebo onú rastlinu či strom, to alebo ono zviera, ale celé prostredie, kde rastú alebo žijú. Ochrana prírody má byť komplexná, vtedy je najúčinnnejšia,“ povedal Martin Kondek z občianskeho združenia Centrum environmentálnej výchovy v Turci.

Zážitky, na ktoré sa nezabúda

Centrum má jedno z pracovísk v Turčianskej

Štiavničke, ktoré je prístupné deťom a rady ho aj navštevujú. A to i preto, že sa napriek počiatčným obavám dokážu pomerne rýchlo zblížiť aj s exotickými živočíchmi – napríklad leguánom, čínčilou, hadmi, jašteričkami, axolotlom a podobne.

„Pre nás je najkrajšou odmenou, keď sa nám žiaci vyznajú asi v tom zmysle, že s nami prežili jeden z najkrajších dní v živote. Vtedy viete, že to, čo robíte, má zmysel,“ zdôrazňuje Martin Kondek.

Roman Kopka

ZŠ S MŠ J. V. DOLINSKÉHO

ZÁPIS

DO 1. ROČNÍKA

2022/2023

6. - 8. APRÍL 2022

OD 14:00 - 18:00 HOD.

- ★ Anglický jazyk od 1. ročníka, zahraničný lektor vo vyšších ročníkoch
- ★ školský špeciálny pedagóg, psychológ
- ★ IKT vo vyučovaní
- ★ ŠvP, plavecký a lyžiarsky výcvik
- ★ záujmové krúžky ★ projekty, súťaže

tel.: 043/428 14 23
0910 800 250
www.zsdolinska.sk

Tešíme sa na Vás!

ZÁKLADNÁ ŠKOLA S MATERSKOU ŠKOLOU, PODHÁJSKA 10A, MARTIN

pozýva budúcich prváčikov a ich rodičov na
ZÁPIS
do 1. ročníka pre školský rok 2022/2023
v dňoch 6.4. – 8.4.2022 v čase od 14.00 – 18.00 hod.

PREČO SI VYBRAŤ NAŠU ŠKOLU?

- PRE DOBRÉ A LÁSKAVÉ PANI UČITELKY
- PRE CITLIVÉ A SPRÁVODLIVÉ HODNOTENIE ŽIAKOV
- PRE ŠANCU KAŽDEHO ŽIAKA, BYŤ ÚSPEŠNÝ
- PRE INDIVIDUÁLNY PRÍSTUP K ŽIAKOVI

ČO PONÚKAME VAŠIM DEŤOM?

- KVALITNÉ VZDELÁVANIE MODERNÝMI METÓDAMI
- VYUČOVANIE V MODERNE VYBUDOVANEJ ŠKOLE
- ZAUJÍMAVÚ VÝCHOVNÚ ČINNOSŤ V ŠKD
- SPOLUPRÁCU S ODBORNÝMI ZAMESTNANCAMI
- HOKEJOVÚ PRÍPRAVKU V 4. ROČNÍKU
- ŠPORTOVÉ HOKEJOVÉ TRIEDY V 5.-9. ROČNÍKU

CHCETE VEDIET O NAŠEJ ŠKOLE VIAC?

www.zspodhajska.sk tel.č. 043/4239889 mail: krizova@zspodhajska.sk

ČO SI SO SEBOU PRINIESTI?

Rodný list dieťaťa, občiansky preukaz zákonného zástupcu, finančné prostriedky na prípadné zakúpenie pomôcok do 1. ročníka.

Zdravie máme len jedno, chránia ho aj mladí záchranári

Mesto Martin už 15 rokov podporuje projekt Mladý záchranár – v publikácii Martinský záchranár, v záchranárskych súťažiach a v praktických ukážkach záchranárov a policajtov. Tradíciu je aj oceňovanie mladých záchranárov z martinských základných škôl a najaktívnejšia škola dostáva putovný pohár primátora mesta.

Defilé mladých martinských záchranárov po udeľovaní ocenení. Oceňovanie organizuje mesto Martin spolu s oddelením školstva, mládeže a športu.

Foto: archív BH

Základná škola Alexandra Dubčeka bola v minulom týždni miestom oceňovania mladých martinských záchranárov. Za dobré skutky na tému Pomoc ľuďom získali ocenenia: Viktória Uhrínová, ZŠ A. Dubčeka, 4. A (Moje vlasy pomohli iným), Kristián Boba, ZŠ s MŠ, Priehradná, 5. A (Darčeky pre bezdomovcov) a Natália Rusnáková, ZŠ A. Dubčeka, 7. A (Stratené doklady).

Svojich najlepších majú aj dobré skutky na tému Pomoc prírode. V tejto skupine ocenili Adelu Chlebovú, ZŠ A. Dubčeka, 4. A (Pomoc psíkom v útulku), Stanislava Námesného, ZŠ s MŠ, Priehradná, 6. A (Záchrana malých ježkov) a Timeu Hoghovú, SZŠ T. Zanolita, 9. A (Zber odpadkov a vysádzanie stromčekov).

Za výtvarné práce na tému Riziká zimy ocenenia odovzdali Theodorovi Vankovi, Evanjelická spojená škola, 3. A (Plagát Riziká zimy), Lenke Miartušovej, ZŠ, P. Mudroňa, 4. A (Záchrana na prelomenom ľade) a Tamare Thomkovej, ZŠ A. Dubčeka, 4. C (Záchrana v horách).

Do súťaží Martinského záchranára sa spolu zapojilo rekordných 313 žiakov z 11 martinských základných škôl. Do výtvarnej súťaže Riziká zimy prišlo 188 výtvarných prác, o svojich dobrých skutkoch napísalo 125 žiakov.

Najaktívnejší žiaci boli zo ZŠ A. Dubčeka, ZŠ s MŠ Hurbanova, Evanjelickej spojenej školy, ZŠ P. Mudroňa a SZŠ T. Zanolita, zúčastnili sa aj žiaci zo SZŠ P. Mudroňa, ZŠ s MŠ Priehradná, Súkromnej spojenej školy Bagarova, ZŠ J. Kronera, ZŠ s MŠ Dolinského a KZŠ s MŠ A. Bernoláka.

Putovný pohár primátora mesta Martin Jána Danka pre mladých martinských záchranárov získala najaktívnejšia škola, z ktorej sa zapojilo najviac žiakov do záchranárskych súťaží – ZŠ A. Dubčeka.

Ceny mesta, mestskej polície a ceny redakcie časopisu Fľak mladí záchranári preberali z rúk primátora mesta Martin Jána Danka, náčelníka Mestskej polície Martin Milana Bartoša a autora projektu Mladý záchranár Bruna Horeckého. Súťažné práce hodnotila odborná porota v zložení: Tatiana Červeňová (zástupkyňa primátora mesta Martin), Henrieta Brezniaková (MsÚ, vedúca oddelenia školstva, mládeže a športu) a Bruno Horecký (predseda komisie školstva, vzdelávania a mládeže pri MsZ).

(HR)

Základná škola
Alexandra Dubčeka
Družstevná 11, Martin

Zápis

do 1. ročníka

6. - 8.4.2022

14:00 hod. - 18:00 hod.

- excelentné výsledky v celoslovenskom hodnotení škôl
  - 3. miesto v Žilinskom kraji
  - 25. miesto na Slovensku
- vzdelávanie v klasických i nadaných triedach
- zážitkové učenie
- jazyková škola
- dopravné ihrisko
- školský psychológ
- pestrá krúžková činnosť

**Kvalitným vzdelávaním
do Európy**

www.zsdubceka.edupage.org
zsalexandradubceka@gmail.com
043/ 4230109, 0911951144

Súkromná ZŠ a MŠ T. Zanolita - škola pre teba

Súkromná základná škola Tomáša Zanolita Ul. východná 18, 036 01 Martin

Čím je naša škola jedinečná ?

- bezplatné vzdelávanie pre všetkých žiakov
- nízke počty žiakov v triedach
- anglický jazyk od prvého ročníka
- príjemné a moderné prostredie v kompletne zrekonštruovanej budove
- pestrá mimoškolská a krúžková činnosť
- udržiavaný a bezpečný areál školy
- dobrá dostupnosť k budove školy, vybudované parkovisko
- odborné učebne
- možnosť využitia športového areálu a telocvične
- organizovanie Školy v prírode, lyžiarskych a plaveckých výcvikov
- v škole sa vyučujú tri cudzie jazyky - anglický, nemecký, ruský
- aktívna spolupráca so SúZUS Záturcie, CVČ Kamarát, ÚZO Dobrovoľnej PO Martin
- kultúrne programy - Vianoce, Karneval, Deň detí, Týždeň športu
- novovybudované priestory pre technickú výchovu, pestovateľské práce, hrmčiarstvo a modelovanie
- od 1. ročníka zameranie na rozvoj pohybových aktivít - judo, florbal, hádzaná

Zápis žiakov do 1. ročníka

Zápis žiakov do 1. ročníka Súkromnej základnej školy Tomáša Zanolita sa uskutoční v dňoch **4.4. - 8.4.2022 od 14.30 do 17.00 hod.** v priestoroch školy prezenčnou formou.

Bližšie informácie k zápisu žiakov sa dozviete na webstránke školy www.skolatomasazanovita.sk.

Neprehliadnite !

Pri nástupe do 1. ročníka dostane každý žiak sadu učebných pomôcok pre 1. ročník zdarma.

Súkromná materská škola Tomáša Zanolita Ul. východná 18, 036 01 Martin

- je určená pre deti vo veku 2-6 rokov
- poskytuje deťom možnosť získať základy anglického jazyka
- zručnosti v oblasti IKT a pohybových aktivít
- elokované pracovisko SúZUS - odbor hudobný, výtvarný, modelovanie
- organizovanie lyžiarskeho a plaveckého výcviku

Zápis detí do MŠ

V prípade, že máte záujem zapísať Vaše dieťa do našej materskej školy, prosíme Vás o vyplnenie prihlášky dieťaťa do MŠ v termíne **do 31.5.2022**, ktorá sa nachádza na našej stránke www.skolatomasazanovita.sk. Vyplnenú prihlášku potvrdenú lekárom, prosíme zašlite na mailovú adresu školy szstzanovita@gmail.com alebo prineste osobne do kancelárie školy.

Deti do materskej školy prijímame počas celého roka, uprednostníme však tie, ktoré budú mať prihlášku podanú **do 31.5.2022**.

Bližšie informácie:

tel: 043/430 6836, mobil: 0907 877 334, e-mail: szstzanovita@gmail.com

Duo Jamaha zaplnilo hľadisko kina Moskva takmer do posledného miestečka.
Foto: archív Kultúrna scéna Martin

Dali zbohom obmedzeniam a zabavili sa tak, ako už dlho nie

Aj martinskí seniori sa už potrebovali nadýchnuť žiľlivej atmosféry, Medzinárodný deň žien bol dobrou príležitosťou.

Už sú to viac ako dva roky, keď sa na Slovensku objavil prvý prípad človeka nakazeného covidom-19. Odvtedy sme čelili viacerým vlnám tejto nebezpečnej infekčnej choroby, ktorej, žiaľ, podľahli tisíce ľudí. Zažili sme aj pomerne drastické protiepidemické opatrenia. Opakovane sa vyhlasoval núdzový stav, zákaz vychádzania. Zatvárali sa obchodné prevádzky, kaviarne i reštaurácie, svoje si odtrpela kultúra i šport.

Rušili sa i mnohé spoločenské podujatia, ľudia sa nesmeli vzájomne stretávať, najmä seniorom, najviac ohrozených zákernou chorobou, sa odporúčalo chodiť von z domu len v nevyhnutných prípadoch. Nečudo, že po dlhých mesiacoch, ktoré zásadne zmenili náš život, chcú ľudia v prvom rade normálne žiť.

Zdá sa, dúfajme, že koronavírus nám v tom už brániť nebude, hoci teraz čelíme iným katastrofám. Obmedzujúce opatrenia sú však už minulosťou, na dohľad je vraj i zrušenie povinnosti nosiť respirátory či rúška v interiéroch.

V divadle sa opäť hrá, ľudia znovu chodia na filmy do kina, vo fitnesscentrách sa cvičí. A v kalendári akcií pribúdajú termíny rôznych kultúrnych a spoločenských podujatí.

Prišiel čas znovu normálne žiť

Bokom neostáva ani Kultúrna scéna Martin, ktorá v spolupráci s nadáciou Nová šanca pripravila v kine Moskva prvé dve tohtoročné podujatia. Najprv sa v plnej paráde v utorok 8. marca predstavila hudobná skupina Duo Jamaha

a na druhý deň nezostala dlhá svojej povesti ani kapela Heligomica a speváčka Marta Kližanová. Koncerty si právom užili najmä ľudia vo vyššom veku, hoci zabávali sa aj mladšie ročníky, a vzhľadom na neprehliadnuteľný dátum predovšetkým ženy.

„Keďže epidémia koronavírusu pomaly končí, bolo namieste opäť po dlhom čase pozvať ľudí, aby sa trochu zabavili, aby obnovili svoje sociálne kontakty, ktoré boli pre covid popretierané. Viete, v tej ťažkej koronavírusovej dobe nám väčšinou ostali len povinnosti, no mnohí sme prišli o svoje koničky a záľuby. Je čas opäť sa im začať venovať. Neprekvapujeme ma, že je tu toľko ľudí, z čoho mám, samozrejme, úprimnú radosť, veď už nikoho nebaví len sedieť doma. Covidom a aj jeho spoločenskými dôsledkami trpeli najmä seniori, a preto sme prvé tohtoročné podujatia venovali najmä im. A, samozrejme, aj našim nežnejším polovičkám, keďže si pripomíname aj Medzinárodný deň žien,“ povedal pred začiatkom prvého koncertu Ján Danko, primátor Martina.

Prečo si nevyraziť z kopýtka?

Obe podujatia mali vynikajúcu atmosféru. Ľudia sa rýchlo „chytli“, spievali, tleskali a na konci už mnohí nevydržali sedieť a aj si zatancovali.

„Čo vám poviem, dobre nám to padlo. Po dvoch rokoch rôznych zákazov a príkazov nám už bolo treba trochu vyraziť si z kopýtka. Naozaj, perfektne sme sa zabavili. Človek konečne v tejto zložitej dobe aspoň na chvíľu zabudol na všetky tie zlé správy, ktoré nás obklopujú. Vážim si aj gratulácie k MDŽ, netajím, že ma potešili,“ nechala sa počuť Martinčanka Oľga Lacková.

Spokojná domov odchádzala i Ľubica Tomčáňová, aj jej Klub seniorov zo sídlom v Tomčánoch mal na podujatí početné zastúpenie.

„Nikoho nebolo treba prehovárať, každý rád využil možnosť sa trochu zabaviť. I ja som sa nechala strhnúť atmosférou, bola skvelá. Aj som na záver do tanca vyzvala primátora, no snáď by som ho tam nenechala len tak sedieť,“ smiala sa dobrá duša z Tomčian.

„Doprali sme si trochu veselosti, dúfam, že takto budeme ďalej pokračovať,“ podotkla ešte pani Ľubica.

„Veľmi sa mi páčilo, najmä ten starší z dua hral výborne na akordeóne. Jamaha duo mi nie je neznáme, poznám ho z televízie. Mám rada ich pesničky, dokážu ľudí v dobrom slova zmysle strhnúť a zabaviť. Program sme si všetci užili, každý odchádza domov v dobrej nálade. A o to predovšetkým po tých dlhých mesiacoch pandémie išlo,“ myslí si pani Margita Betinská z Ľadovne.

Roman Kopka

Zábava poriadne gradovala, obecenstvo sa poriadne rozparádilo.
Foto: archív Kultúrna scéna Martin

Záborského Slovensko dielom mesiaca

Turčianska galéria v Martine pokračuje vo výstavnom cykle Dielo mesiaca. V jej vstupnej hale je v marci vystavený obraz Slovensko od akademického maliara Ladislava Záborského.

Slovensko (Ladislav Záborský, 1973, plátno na preglejke).
Foto: archív TG

Novinkou výstavného cyklu Dielo mesiaca je oproti minulému roku zmena jeho výberu. Tentoraz ju verejnosti ponúknu známe osobnosti regiónu Turiec a mesta Martin. Marcový príspevok do cyklu vybral lekár, aktivista a komunitný pracovník Juraj Marček. Je ním obraz Slovensko (Ladislav Záborský, 1973, plátno na preglejke).

„Obraz Slovensko od akademického maliara Ladislava Záborského ma upútal svojou hĺbkou, pokojom a magickosťou. Je taký dobrý, že naň môžem pozerat' celé hodiny a nasávať z neho krásu. Týmto výberom som chcel vytvoriť príležitosť pre zoznámenie sa s menej známou, skoršou tvorbou tohto významného umelca,“ komentuje svoj výber J. Marček.

Tvorba akademického maliara Ladislava Záborského (1921 - 2016) je pevne spätá s Mar-

tinom a Turcom. V jej začiatkoch venoval pozornosť technikám krajinárskej maľby, kde zachytil poéziu dávno zaniknutých malebných prírodných zákutí Turca, ale aj rôznych regiónov Slovenska. Ako uvádza Turčianska galéria, ktorá má spomínaný obraz vo svojich zbierkach, vývoj jeho maliarskeho rukopisu i jeho výtarnej spirituality sa formoval už v počiatkoch profesionálnej dráhy, kedy prirodzene reflektoval modernistické princípy výstavby obrazovej kompozície. Mnohé z jeho sakrálnych diel boli poznačené raz úsporným, inokedy výpravnejším riešením figurálnych kompozícií na biblické námety. Po roku 1989 prakticky až do svojho odchodu na večnosť sa takmer výlučne venoval evanjelizačnej tvorbe.

(VL)

Hviezdoslav nie je iba muž s bodkovanou mašľou

V martinskom Literárnom múzeu nájdete výstavu, ktorá prezentuje iný pohľad na Hviezdoslava, než aký ponúkajú učebnice literatúry.

Pavol Országh Hviezdoslav býva najťažšou maturitnou otázkou. Ale je to naozaj tak? Najväčší slovenský básnik nemusí byť postrachom študentov, ak navštívia výstavu Cestou života, ktorá je do 30. apríla inštalovaná v martinskom Literárnom múzeu.

Ponúka totiž iný pohľad na váženého spisovateľa, ktorého storočnicu smrti sme si v minulom

roku pripomenuli, než aký poznáme z hodín literatúry. Mapuje jeho štúdium, advokátsku prácu, cestu k literatúre a prekladateľstvu a tvorbu. Obzvlášť sa zameriava na Hviezdoslavovu cestu do Martina a jeho vzťah k nášmu mestu.

Návštevník sa na nej zoznámi s portrétmi veľikána, filatelistickými a numizmatickými materiálmi, ktoré vyšli pri príležitosti výročí jeho narodenia či smrti, cennými exponátmi sú audiovizuálne dokumenty, cez ktoré básnik vystupuje z dejín, aby ho našinec mohol zažiť aj inak ako „iba“ muža s bodkovanou mašľou známeho z množstva portrétov. Ešte je čas zorganizovať vo výstavných priestoroch múzea hodinu literatúry.

(VL)

KULTÚRNE MENU

■ **Juraj Florek v Turčianskej galérii.** Do 25. mája bude v martinskej Turčianskej galérii sprístupnená výstava Juraja Floreka – Aire Libre, maliara, ktorý sa venuje plenérovej maľbe súčasného mestského prostredia.

■ **Do hry sa vracia folklór.** V Turčianskej knižnici sa 26. a 27. marca uskutoční regionálne kolo postupovej súťaže a prehliadky detských sólistov a spevákov O zlatú gulôčku a súťaž detských folklórnych súborov Eniki beniki. Súťaže organizuje Turčianske kultúrne stredisko.

■ **Kniha Turca 2021.** Hlasovanie o Knihu Turca 2021 pokračuje až do 8. apríla. Nominované knihy, ktoré majú obsahovú či autorskú súvislosť s regiónom, sú vystavené na pracovisku beletrie v centrálnej knižnici v Martine. Hlasovať možno online i cez hlasovací lístok. Výsledky vyhlásia 26. apríla.

■ **Roľník a jeho svet.** V Etnografickom múzeu SNM je inštalovaná výstava Roľník a jeho svet, ktorá predstavuje agrárnu kultúru Slovenska, materiálne i duchovné prejavy spôsobu života roľníkov, vzťahu k prírode, usporiadani rodiny a hodnotové orientácie. Výstava bude inštalovaná do 18. septembra.

■ **Človečina – to ľudské v nás.** Fotoodpovede na názory či otázky spojené s dnešným životom, jeho kontrastmi a naliehavosťou nosných tém – to je jedna z nových aktivít Turčianskeho kultúrneho strediska. Fotografie, ktoré na tému „človečiny“ vybral známy fotograf Marek Pupák, budú súčasťou open-air galérie na martinskej pešej zóne.

■ **Kultúra na kopci.** Prvým tohtoročným príspevkom cyklu, ktorý organizuje Slovenská národná knižnica, bolo stretnutie s autorkou úspešných detských a ženských románov Petrou Nagyovou Džerengovou. Okrem toho, že nadchla prevažne ženské obecenstvo k otužovaniu, vareniu pre rodinu, zníženiu nákupev, venovaniu sa deťom napriek naliehavosti profesionálneho uplatnenia, sľúbila aj nový román pre ženy, ktorý má vyjsť o niekoľko týždňov.

■ **Veľká noc na dedine.** Najbližším podujatím národopisného roka v Múzeu slovenskej dediny v Martine bude 10. apríla – Veľká noc na dedine. Tematické podujatie prinesie tradičné jarné zvyky a obrady, veľkonočné zvyky a zdobenie kraslíc.

Pripravia: V. Legerská

S jarou prichádza aj tradičné upratovanie, dobrovoľníci začali s očistou mesta

Na prvom jarnom upratovaní pod gesciou mesta sa zúčastnilo síce iba pár brigádnikov, no za necelé dve hodiny zanechali za sebou okrem iného vyčistené schody pod Slovenským národným múzeom či blízke oddychové miesta s lavičkami.

Približne týždeň pred príchodom prvého jarného dňa, ktorý i tento rok pripadol na 20. marca, sa niekoľko Martinčanov a Martinčaniek stretlo na jednom z prvých jarných upratovaní, ktoré tentoraz organizovalo mesto Martin v lokalite Malej hory pod Slovenským národným múzeom.

„Prichádza jar a jej začiatok je tradične spojený aj s očistou mesta. Touto tohtoročnou premiérovou akciou sme trochu chceli motivovať aj občanov Martina, aby sa, ak môžu, zapojili do upratovania okolia pri svojich obydlích. Na úvod sme vybrali lokalitu v centre mesta, kde počas slnečných dní ľudia radi oddychujú. A keďže sa tu nachádza aj Slovenské národné múzeum, zavíta na toto miesto aj pomerne veľa návštevníkov nášho mesta. Je fajn, že sme svojou troškou prispeli k tomu, aby to tu pekne vyzeralo,“ povedal Ján Danko, primátor Martina.

Partia brigádnikov sa pustila najmä do očisty schodov od nánosov štrku a rôznych ďalších nečistôt. Upratovalo sa však aj pri oddychových

Po necelých dvoch hodinách bolo hotovo.
Foto: archív mesta Martin.

miestach s lavičkami, nevynechali sa ani trávniky či kríky.

„Človek by ani nepovedal, koľko tu nájde porozhadzovaných ohorkov od cigariet. Pri lavič-

kách som našiel aj pohodenú fľašu od pálenky, vrchnáky z piva, pár plastových fliaš, ale aj obaly zo sladkostí. Takýmito drobnostkami sa zaplnila možno aj polovica z objemu veľkého igelitového vreca. Možno by bolo treba k lavičkám umiestniť odpadkové koše,“ podotkol jeden z brigádnikov.

Pomôcť opäť prišla aj partia pracovníkov Sociálneho podniku mesta Martin, ktorá si na nušku zobrala Hviezdoslavov park, ale aj niektoré časti pešej zóny. Michal Franek, niekdajší československý boxer a nový martinský poslanec, zas na brigádu so sebou zobral aj dvoch mladých športovcov. „Tréner nás zavolať, tak sme prišli pomôcť,“ povedal ešte pred začiatkom brigády Vladimír Noga.

Radnica pripravuje aj veľkú očistu ciest aj chodníkov nielen na hlavných komunikáciách, ale aj v jednotlivých mestských častiach, ktoré sú po zimnej údržbe zanesené štrkom či prachom. Firma Brantner Fatra už začala i s jarným zberom lístia. (KP)

ČISTENIE HROBOV DOSEKÁVANIE PÍSM

Čistenie: Jednohrob 100€ 60€ Dvojhrob 150€ 80€
Impregnácia **ZDARMA** Doprava **ZDARMA** Obhliadka **ZDARMA**
Obnova písma: 1,2€ 1€/znak
Dosekávanie písma priamo na cintoríne: Do 12 znakov 95€
13-30 znakov 8€/znak
31 a viac znakov 7€/znak

ŽULOVÉ POMNÍKY (tabule) od 500€ vrátane nápisu!*

ŽULOVÁ KRYCIA DOSKA od 500€*

ŽULOVÝ JEDNOHROB od 1700€*

ŽULOVÝ DVOJHROB od 2800€*

Montáž a demontáž hrobu, krycej dosky alebo pomníka
ZDARMA!! Doprava a odvoz starého materiálu ZDARMA!!
Cena kompletných hrobov je vrátane chodníka a nápisu!!

Vázy a svietniky, tabuľky s menami (aj sklenené), fotografie, obkladanie hrobov, odstraňovanie starých nápisov, renovácie hrobov..... *cena závisí od zvoleného materiálu (farby žuly)

U nás sa nemusíte báť navyšovania ceny, uvedené ceny sú konečné bez skrytých poplatkov!

Pri objednaní pomníka alebo krycej dosky máte čistenie a impregnáciu hrobu **ZDARMA!!**

Ing. Miroslav Greisiger
www.cisteniehrobu.sk
0940 653 651, 0919 205 521

Ceny platia pri
objednaní
do 30.4.2022

VÝNIMOČNÉ
slovenské, prírodné

AE
FARMFOODS

POTRAVINY
z vlastných fariem

*Nová predajňa Farmfoods
v Martine!*

100 % slovenské potraviny Bez zbytočných E-čok Podporujeme lokálnu ekonomiku Pochutiv farmársky prístup

NAVŠTÍVTE NÁS PRI OC TULIP
pondelok - sobota
8:00 - 19:00 www.farmfoods.sk

**Darček
ZDARMO!**

Pri nákupe nad 20 €
Platí len v predajni
FARMFOODS
v Martine do 3.4.2022
pri preukázaní sa
týmto kupónom.

M. Lechan: V kultúre je dôležitý dialóg a spolupráca. Aj v Martine

Kultúra vstáva po dvoch covidových rokoch z kolien na nohy a aj v Martine sa pripravuje mnoho podujatí, ktoré majú za cieľ pomôcť ľuďom nadýchnuť sa a zažiť po týždňoch útlmu opäť radosť a novú energiu. Hovoríme o nich s poslancom MsZ v Martine a predsedom komisie kultúry Martinom Lechanom.

Aj martinská kultúra má za sebou dva roky obmedzení. Ako ich hodnotíte?

Pred dvoma rokmi to bol šok. Nikto nevedel, ako bude žiť, niečo či pôjde alebo nepôjde na živú kultúru. Kultúra sa zatvárala prvá, otvárala sa posledná. Keď prišlo prvé uvoľnenie v roku 2020, aj v Martine sa všetci organizátori takmer výlučne upriamili na podujatia pod holým nebom – koncerty na námestí, aktivity v skanzene, amfiteátri... V roku 2021 sme už mali skúsenosť a pri príprave podujatí sa už rovno pracovalo s víziou, že leto bude opäť o uvoľnení. A keď sa to stalo a mali sme bohaté kultúrne leto, koncerty či filmy v amfiteátri, podujatia v skanzene, pribudli výstavy a podobne, spomínam si na obrovskú vďačnosť ľudí zo sociálneho kontaktu, zo zdieľaných emócií a z toho, že sa mohli zabaviť a nabráť novú energiu.

Dve sezóny kultúrneho „pôstu“ ale neboli úplne bez kultúry. Robilo sa, ale inak...

Áno. Keď sa ľudia z kultúry ako-tak zorientovali, začali uvažovať o inom type kultúrnych podujatí. Viaceré prešli do virtuálneho priestoru, vyrábali podcasty, live streamy, organizovali kultúrne

kvízy, online workshopy, umožnili virtuálne prehliadky výstav a podobne. Neskôr vychádzali z kamenných prevádzok do exteriéru – napríklad Turčianske kultúrne stredisko či Fotoklub Karola Plicku s výstavami na Matičné námestie. Všetky skúsenosti z takto organizovaných podujatí možno zúročiť aj v budúcnosti. Už sa vie, že sa to dá a ľudia to ocenia.

Čo sa vám a komisii kultúry v týchto mimoriadnych mesiacoch podarilo vytvoriť, zaradiť, odprezentovať?

Vníмали sme, že popri iných starostiach, ktoré ľudia i inštitúcie či samospráva mali, je kultúra nie tým prvoradým, čo treba riešiť. Už v prvom roku pandémie si žiadost' o dotáciu podalo menej subjektov. Niektoré svoje podujatia posúvali aj do jesenných mesiacov v snahe mať istotu, že sa udejú, no mnohé bolo treba rušiť. Napriek tomu sa podarilo podporiť či zrealizovať viacero hodnotných zámerov.

Napríklad...

Například muraly na Hviezdoslavovej ulici s portrétmi P. O. Hviezdoslava či trochu skôr aj K. Plicku, mali sme kultúrne leto organizované Kul-

Martin Lechan.
Foto: archív ML

túrnou scénou s presahom do mestských častí, hoci práve tam sa už nepodarilo zorganizovať dni mestských častí, ale snaha bola. V meste bolo viacero hodnotných koncertov, v amfiteátri bohatý letný program, napríklad aj Dni medikov, oslávili sme výročie memoranda, nakoniec sa v náhradnom termíne uskutočnili i divadelné Dotyky a spojenia. Znovuobjavil i osvedčil sa kultúrny priestor pre detské divadlá v galerijnej záhrade, pribudli plastiky v Košútoch okolo jazera. A čo je veľmi dobre, aktivizovali sa aj ľudia v mestských častiach už tým, že chceli organizovať svoje kultúrno-spoločenské či športové dni.

Aj keď sa všeobecne v súvislosti s kultúrou o pandémii covidu-19 hovorí ako o najhorších mesiacoch pre umelcov, umenie vo všetkých formách, kultúrny priemysel či organizačné zázemie tohto odvetvia, možno v nich predsa len nájsť niečo pozitívne? Dá sa to aj za Martin a vašu komisiu?

Covidové mesiace pomohli v tom, že sa ľudia okolo kultúry začali viac rozprávať. Stretávali sme sa, koordinovali naše plány tak, aby všetci neorganizovali všetko, ale aby sme spolupracovali a spojili tak sily i peniaze. Podľa mňa sa najlepšie podujatia robia vtedy, keď ich zastrešuje samospráva či štátne inštitúcie a participuje na ich organizovaní neziskový sektor so svojím napojením na grantový systém a istý diel organizátorskej či finančnej pomoci pridá aj súkromný sektor. Verím, že sa tieto inštitúcie budú viesť

K dlhodobu obľúbeným patria v Martine stretnutia s osobnosťami, ktoré prepája literatúra. Konajú sa v Antikvariáte Mädokýš a začiatkom februára bola hosťom Jána Čigera na podujatí Literatúra ako pokrm – pokrm v literatúre... redaktorka a moderátorka Andy Timková Pavlíková.
Foto: archív Kultúrna scéna MT

prepojiť aj v príprave sprievodného programu Scénickej žatvy, ktorá si pripomína v tomto roku storočnicu svojej existencie. Jedna môže pripraviť divadelné dielne, druhá vysunuté podujatie na sídliskách, iná zase výstavu na ulici...

Naznačujete, že v Martine začnú kultúrne inštitúcie cielenejšie koordinovať svoje plány i podujatia?

Dúfam, že to tak bude. Je to nakoniec nevyhnutnosť. Mne neprekáča, ak sú v jednom termíne v meste dve i viac podujatí, nech si ľudia vyberú, no nemali by byť rovnakého žánru a pre rovnakých návštevníkov. A najmä by v jeden deň nemali byť koncert zadarmo a o týždeň ten istý umelec vystúpi na inom mieste v Martine, kde už treba platiť za lístok. Tieto anomálie by sme mali odstrániť. Nie sú dobré ani pre organizátorov, ani pre návštevníkov. Rovnako je dôležitý aj dialóg s organizáciami tretieho sektora, už sa rozvíja a začal sa transformovať do spoločných akcií. Spoločná dramaturgia už priniesla a aj priniesie ďalšie výstupy.

Ste spokojný s tým, čo sa v Martine v kultúre za ostatné dva roky dialo?

Vždy sa dá urobiť ešte viac. Ale z toho, čo sme prežili a vedeli zúročiť, je viditeľná snaha po spolupráci. Do štyroch ako-tak normálnych mesiacov bez mimoriadnych pandemických opatrení sme museli sústrediť väčšinu podujatí a brať pritom zreteľ na žáner i vek divákov. To by sa bez spolupráce organizátorov uskutočniť nedalo.

”

V Martine nie je multifunkčná hala, neexistuje mokry variant kultúrnych podujatí, čo sťažuje rozhodnutie organizátorov vziať na seba riziko komplikácií koncertov významných umelcov.

Martin Lechan

Čo kultúre v Martine chýba a čo je na druhej strane zárukou toho, že nebude stagnovať?

V Martine nie je multifunkčná hala, neexistuje mokry variant kultúrnych podujatí, čo sťažuje rozhodnutie organizátorov vziať na seba riziko komplikácií koncertov významných umelcov. Mne osobne v meste chýba viac vizuálneho umenia. Sú tu murály, povedzme... Ale napríklad Sochu v meste mnohí ani nezaregistrovali, nehovoriac o tom, že by sa toto podujatie mohlo orientovať aj na mestské časti. No na druhej strane máme aj dobré správy. V Záturčí dali do

užívania zrekonštruovaný kultúrny dom, na Ľadovni sa formujú dva komornejšie priestory na kultúrne podujatie – Divadlo Deep a Kultúrny bod Sommelier. Lebo jedna vec sú veľké podujatia, druhá komunitný život, ktorý by mali formovať aj drobnejšie, ale dobré podujatia. A je tu aj črtajúca sa spolupráca medzi fenoménmi, ako sú kultúra a šport.

Skúste podrobnejšie...

V meste sa začal formovať dialóg medzi kultúrou a športom. Som toho názoru, že na obidve odvetvia by sa malo hľadiť spravodlivo – čiže aj pri financovaní. No môžeme aj lepšie spolupracovať. Otvára sa nejaké športovisko? Urobme kultúrny program. Máme v centre koncert? Zorganizujeme pred ním miniturnaj v streetballe či autogramiádu športovcov... Žijeme v rovnakom meste, šport i kultúra žije naprieč všetkými generáciami.

Sme v etape, keď by sa náš život mal po covid-e začať vracieť do normálu. Aký bude tento normál v martinskej kultúre?

Budú Dotyky a spojenia, jubilejná Scénická žatva, bohaté kultúrne leto organizované Kultúrnou scénou. Amfiteáter otvoríme v júni – začíname vystúpením Lúcnice, čaká nás koncert Cigánskych diablov, dvojkoncert Horkýže slíže a Ine kafe, ale aj Desmodu, v jeho priestore budeme hostiť punk-rockový festival, Dni medikov i podujatie Ži a nechaj žiť. Uvažuje sa o koncerte vážnej hudby, ale s prepojením na show, ale aj o väčšom podujatí pre deti. Budeme sa snažiť v spolupráci s Kultúrnou scénou, s ktorou sme tvorili letnú náplň podujatí v amfiteátri, urobiť maximum, aby si každý divák našiel v najstaršom kine na Slovensku to svoje. V jeho dramaturgii sú aj také podujatia, ktoré mesto nestoja ani euro, ale ľudia ich hojne navštevujú a odnášajú si z nich pozitívne emócie.

Kultúra nie je iba o koncertoch, ale aj o iných žánroch umenia. V Martine sa udomáčňujú murály. Pribudnú ďalšie?

Bude sa pokračovať. Hneď na jar pribudne maľba na budove na Gorkého ulici pri kruhovej križovatke na Podháji. Plán je dostať ich aj do iných mestských častí. Viem, že v Záturčí či na Ľadovni sa tiež uvažuje o umiestnení muralov. Základná umelecká škola na Mudroňovej ulici si bude pripomínať storočnicu a jednou z ich aktivít je abstraktná maľba, ktorou chcú ozvláštniť svoju budovu. Novinkou bude videomaping. Bol pripravený už k 160. výročiu Memoranda národa slovenského, grant naň získalo OZ Street Art Academy, no nerealizoval sa. V lete, po zotmení, sa premietanie obrazov bude realizovať na budove Turčianskej galérie. Uvažujeme tiež o tom, ako si pripomenúť 80 rokov od vzniku akropoly v Martine. Budeme o tom informovať, keď bude sumár podujatí hotový.

KOMENTÁRANINY MILANA LECHANA

Na margo

Čo najlepšie zaberá na jarnú únavu? No predsa čítanie Martinských novín.

Dialóg v Záturčí

- Čo si dal manželke k MDŽ?
- Splnil som jej dávne želanie. Vyhodil som vianočný stromček.

Mesiac knihy

Najkrajším darčekom v marci je pre ženu kniha, to sa vie.
No dobre, fiha, ale keď už má dve?

Záškolák z Mudroňky

Kniha je najlepší priateľ človeka, čo však neplatí pre učebnice.

Z besedy v Turčianskej knižnici

Chváli sa prozaička čitateľom:
- Pred desiatimi rokmi som napísala takú skvelú detektívku, že doteraz neviem, kto je vrah.

P. S.

Čitateľom želim peknú jar, a pur nevynímajúc.

Aktuálne, do 31. marca, môžu ľudia z kultúry žiadať o mestské dotácie. Čo bude komisia pri ich udeľovaní uprednostňovať?

Určite živú kultúru, teda podujatia určené pre menšiu či väčšiu skupinu ľudí. Uprednostníme tradičné podujatia, čo ale neznižuje šance tým organizátorom, ktorí sa pokúšajú priniesť do martinského kultúrneho zázemia aj novinky. Keďže ale v Martine budeme tohto roku hostiť storočnú Scénickú žatvu, dobrým bodom pri udeľovaní dotácií bude podujatie, ktoré s ňou bude korešpondovať.

Viera Legerská

PRE KREATÍVNYCH A ŠIKOVNÝCH:

Duálne vzdelávanie ti dá oveľa viac ako čakanie na pracovnú príležitosť

Keď sa povie Spojená škola pod slimákom v Martine, takmer každý si spomenie na svojich rodičov, starých rodičov, ale i na rovesníkov a hrdy si povie: „Absolvoval som túto školu. A z rodiny som nebol ani zďaleka sám. Študovali tu aj moji kamaráti či susedia.

Veľký areál, moderné učebne, kvalitne vybavené dielne. Spojená škola v Martine ponúka štúdium v jednej z najlepších stredných odborných škôl na Slovensku. A patrí i k najväčším u nás. Škola má vyše 500 žiakov v 28 triedach vo ôsmich študijných, troch učebných a v dvoch odboroch nižšieho odborného vzdelávania.

O rast žiakov sa stará 93 pracovníkov – 53 pedagogických a 40 nepedagogických. Niet sa čo čudovať, že za vyše sedem desaťročí vychovala škola 34 000 absolventov.

V tomto školskom roku v nej študuje aj vyše dvesto žiakov v duálnom systéme vzdelávania, ktorých vychováva dvadsať certifikovaných spoločností. Takmer polovica študujúcich žiakov si našla cestu ku konkrétnemu zamestnávateľovi. Tí po skončení štúdia ponúkajú žiakom skvelé pracovné príležitosti a možnosť uplatniť sa na trhu práce.

Spojená škola si drží výborné meno v podnikateľskom prostredí a absolventi patria medzi zručných a poctivých pracovníkov v každej firme. Ale viac prezradia poznatky a skúsenosti riaditeľov či vedúcich manažerov vybraných strojárskych spoločností, ktorým sme v našej ankete položili päť otázok.

1. Ako ste vo vašej spoločnosti spokojní so žiakmi, ktorí sú zapojení do duálneho systému vzdelávania?

2. Aké podmienky majú vo vašej firme vytvorené žiaci fungujúci na odbornej praxi?

3. Skúste nám načrtnúť, aké uplatnenie nájdu žiaci po skončení štúdia?

4. Vyhovuje strojárskym a automobilovým spoločnostiam štruktúra stredných škôl v našom regióne a Žilinskom kraji?

5. Čo očakávate v najbližšej budúcnosti od žiakov stredných škôl v odbornom vzdelávaní?

Andrea Gulassová, Viena International

1. Žiaci, ktorých máme v duálnom systéme prejavujú záujem o praktické vzdelávanie,

ale v poslednom období pozorujeme pokles teoretických vedomostí a praktických skúseností, najmä čo sa týka nových technológií v strojárstve a operačných systémov.

2. Pre študentov neustále vytvárame pracovné podmienky, aby sa čo najviac podobali nášmu výrobnému programu, čo zabezpečí plynulý prechod do zákazkovej výroby.

Školiace stredisko sa nachádza v samostatnej budove v našej spoločnosti, čo prispieva k dobrým podmienkam na vzdelávanie. Školiace stredisko je vybavené súčasnými CNC technológiami moderného strojárstva.

3. Po skončení štúdia a odbornej praxe v našom školiacom stredisku sa žiaci budú môcť uplatniť v strojárskom priemysle, predovšetkým so zameraním na kusovú výrobu. Žiakov vedieme k samostatnému ovládaniu CNC strojov bez pomoci zriaďovačov, čítať výkresovú dokumentáciu a ovládať základy programovania.

4. Štruktúra stredných škôl je vyhovujúca. Riešenie praxe a teórie v pomere 1:1 je dostatočné. Odporúčame viac teoretického vyučovania v oblasti technického kreslenia, strojárkej technológie a strojárstva, ktoré korešpondujú so súčasnými trendami strojárkeho opracovávaní.

Tu vidíme najväčší problém. Ak sa chceme prakticky posunúť ďalej, musíme študentov dovzdelávať priamo na praxi.

5. Kvalitnejšie teoretické a odborné vedomosti žiakov. Treba učiť žiakov takým technológiám, aké sú momentálne aktuálne. Z toho vyplýva, že aj odborní pedagógovia musia vedieť ovládať nové technologické zariadenia a súčasne trendy opracovania na nových technológiách a operačných systémoch. Dôležité je tiež zameranie sa na výučbu strojárskych odborov a operačných systémov, ktoré sú využívané v našom regióne.

Je nutné, aby odborné školy boli vybavené modernými strojnými zariadeniami a technológiami, ktoré sa v súčasnej dobe používajú vo výrobných spoločnostiach. Uprednostňovať odborné študijné odbory, ktoré sú zamerané na výrobnú sféru predstrednými školami, ako sú gymnáziá a pod.

Ing. Ingrid Čerňanová, Volkswagen Slovakia

1. Spoluprácu Spojenej školy v Martine s martinským závozom Volkswagen Slovakia hodnotíme v rámci duálneho vzdelávania ako veľmi dobrú. So žiakmi, ktorí absolvovali duálne vzdelávanie, sme veľmi spokojní. V martinskom závode sme doteraz zamestnali 17 absolventov a aktuálne sa pre nás vzdeláva ďalších 28 žiakov vo všetkých štyroch ročníkoch.

2. Za najväčší prínos duálneho vzdelávania považujeme vysoký podiel praxe a bezprostredný kontakt s pracovným prostredím, resp. výrobou, do ktorej sú žiaci už počas štúdia zaradení. Praktické vyučovanie dosahuje pri tomto type štúdia až 70 % vrátane odborného výcviku u zamestnávateľa, praktických cvičení v rámci teoretického odborného vzdelávania a prázdninových stáží. Žiaci sa vzdelávajú v podniku, ktorý nasadzuje do výroby najmodernejšie technológie, zariadenia a roboty.

Žiakom podnik zároveň poskytuje finančné zabezpečenie. Poberajú prospechové štipendium a odmenu za produktívnu prácu za každú odpracovanú hodinu odbornej praxe. Samozrejmosťou sú pracovné odevy a obuv, príspevok na dopravu a stravovanie a taktiež možnosť navštevovať kurz nemeckého jazyka v partnerskej jazykovej škole. Žiaci počas prípravy tiež absolvujú v závislosti od príslušného odboru kurz zvráťania alebo kurz pneumatiky a hydrauliky alebo kurz programovania CNC strojov. Na prax k budúcemu zamestnávateľovi nastupujú od druhého ročníka, pričom prechádzajú viacerými pracoviskami.

3. Po skončení duálneho vzdelávania podnik absolventom ponúkne pracovné miesta vo výrobe komponentov a po nadobudnutí

ďalších skúseností sa môžu posunúť na pozíciu nastavovača CNC strojov, príp. iné odborné miesta na oddelení údržby a kvality. V martinskom závode si môžu ďalej zvyšovať svoju kvalifikáciu a zapájať sa do rôznych projektov.

4. Za martinský závod Volkswagen Slovakia nás teší, že sa v našom regióne nachádza strojárka škola takého formátu, ako je Spojená škola v Martine. Úspešne s ňou spolupracujeme od začiatku zavedenia duálneho vzdelávania.

5. Pri duálnom vzdelávaní, počas ktorého majú žiaci priamy kontakt s praxou a budúcim zamestnávateľom, od nich očakávame, že budú iniciatívni, samostatní, prejavia záujem o štúdium, ale aj spoľahlivosť a flexibilitu.

Ing. Ján Bugan, PMR Martin

1. Naša spoločnosť sa zapojila so systémom duálneho vzdelávania v spolupráci so Spojenou školou Martin v roku 2017, t. j. v roku 2021 sme mali už prvých absolventov. Zo šiestich sme so štyrmi podpísali pracovnú zmluvu, jeden išiel na vysokú školu a jeden si našiel uplatnenie v inej sfére. Taktiež v nižších ročníkoch vidíme sľubný potenciál na uplatnenie študentov duálneho vzdelávania po ukončení štúdia v našej spoločnosti a to hovorí samo za seba.

2. Myslím si, že podmienky na odbornej praxi majú naši študenti veľmi dobré. Pri dnešných problémoch na trhu práce máme eminentný záujem zúročiť energiu vloženú do ich odbornej prípravy tak, aby sa premenila do ich budúceho praktického uplatnenia v našej spoločnosti. Preto sa naši inštruktori odbornej prípravy snažia venovať študentom tak, aby ich čo najkvalitnejšie pripravili na budúce povolanie po jednotlivých študijných odboroch, ktoré študujú.

Čo sa týka sociálneho zabezpečenia, tak naši študenti ho majú v podstate rovnaké ako naši kmeňoví zamestnanci, a k tomu poberajú aj podnikové štipendium.

3. Ako som už spomenul, snažíme sa, aby naši študenti duálneho vzdelávania našli po ukončení štúdia uplatnenie v našej spoločnosti. Zatiaľ si našli uplatnenie v pracovných pozíciách – operátor CNC laserového páliaceho stroja, mechanik opravár zariadení. Ale do budúcnosti to môže byť aj uplatnenie v pracovných pozíciách programátor, technolog...

4. Myslím si, že nám vyhovuje, keďže so Spojenou školou Martin máme už dlhoročnú spoluprácu.

5. Očakávame už len skvalitňovanie systému duálneho vzdelávania, ktorý už funguje

tak, aby boli budúci adepti toho štúdia včas podchytení prostredníctvom základných škôl a rodičov. Potom je to už len na nás zamestnávateľoch, zaujať týchto študentov tak, aby sa naplnili základné ciele duálneho vzdelávania.

Ing. Martin Štěpánek, Krauss Maffei

1. Žiakov duálneho vzdelávania si vyberáme na základe absolvovaných skúšok manuálnej zručnosti a všeobecného prehľadu žiaka prostredníctvom rozhovorov. Aj z tohto dôvodu sme so žiakmi duálneho vzdelávania spokojní. Je, samozrejme, medzi nimi rozdiel, ale prístupom trénerov duálneho vzdelávania sa darí žiakov vtiahnuť nielen do učiva, ale aj praxe vo výrobe.

2. Žiakom duálneho vzdelávania poskytujeme štipendium na základe prospechu a ročníka, a zároveň ich odmeňujeme za produktívnu prácu. Plne im hradíme obеды a poskytujeme im pracovné oblečenie na mieru. Zabezpečujeme a hradíme všetky potrebné školenia na získanie rôznych odborných oprávnení. Pri ukončení ročníka pre nich organizujeme posedenia.

O žiakov sa v plnej miere starajú tréneri duálneho vzdelávania. Žiakom poskytujú nielen teoretické vedomosti, ale ich sprevádzajú aj celou praxou. Žiaci majú možnosť pracovať na tréningovom materiáli, ale aj na reálnych zákazkách.

3. Už počas štúdia majú žiaci možnosť počas prázdnin alebo voľného času pracovať pre našu spoločnosť. Výhodou neustáleho vzdelávania sa v našej spoločnosti je to, že po ukončení štúdia sú úplne schopní pracovať vo svojej profesii. Sú to profesie montážnik elektrorozvádzačov, montážnik strojov, programátor CNC strojov. Je dôležité spomenúť, že po ukončení štúdia a pokračovaní v práci pre našu spoločnosť sa k našim dualistom staviame ako k už skúseným zamestnancom, a tomu prispôsobujeme aj platovú úroveň a ich zaradenie.

4. Na duálnom vzdelávaní je najdôležitejší prístup trénerov duálneho vzdelávania a samotná úroveň žiakov, podpora zo strany rodičov a spolupráca so školou. V budúcnosti chceme ísť do hlbšej previazanosti praxe s výukou, jednou z takýchto foriem by bola možnosť „postaviť celý stroj“.

5. Veríme, že bude rásť záujem o odborné vzdelávanie. Je nutná väčšia propagácia odborného vzdelávania, ale i podpora zo strany štátu. V mladých ľuďoch treba opätovne vzbudiť záujem aj o manuálnu prácu. Na druhej strane je dôležité vniesť do vzdelávania moderné prvky digitalizácie, a tak prilákať mladých späť do výrobného sektora.

Pre grafity na legálnych plochách treba mať povolenie mesta

Jedna z legálnych plôch pre grafity na plote areálu sokolovne v širšom centre Martina.
Foto: Viera Legerská

Nadjazd na Ulici Červenej armády, plot areálu sokolovne, areály SIM-u a amfiteátra sú v Martine oficiálne určené na pouličné výtvarné umenie. Sprejové kresby či nápisy na nich možno umiestňovať na základe žiadosti, ktorú treba adresovať mestskému úradu.

Blížiac sa teplejšie dni motivujú k aktivite aj pouličných výtvarných umelcov. Tvorbu grafitov má mesto podchytenú na legálnych plochách.

„Plochy určené na grafity boli vytýpované už v roku 2020 a režim ich povoľovania bol nastavený na základe súhlasu a bez odplaty na oddelení majetku mestského úradu a v súčinnosti s Útvorom hlavného architekta mesta Martin,“ uvádza sa v informatívnej správe o legálnych plochách na grafiti v meste.

Sprejové kresby a nápisy možno legálne umiestňovať na mostnom objekte na nadjazde

Ulice Červenej armády (slimák), na plote areálu sokolovne a v areáloch SIM-u a amfiteátra. Treba ale o túto možnosť požiadať mestský úrad a dodržať niekoľko podmienok.

Výtvarné aktivity nesmú svojím zobrazením hanobiť pohlavie, rasu, jazyk, náboženstvo či politické, národné zmysľovanie, pri tvorbe nesmie dôjsť k obmedzovaniu dopravy a chodcov, k porušovaniu verejného poriadku a čistoty.

Vylučuje sa neslušné či hlučné správanie a po umiestnení kresby či nápisu sa treba postarať o čistotu okolia a odstránenie zvyškov farieb.

Súhlasom od mesta sa môžu počas tvorby umelci preukázať pred orgánmi mestskej a štátnej polície. Ak by došlo k nedodržaniu spomínaných podmienok, mesto môže odvolať svoj súhlas a žiadateľ je potom povinný odstrániť vytvorené grafiti, resp. uhradiť náklady, ktoré vznikli mestu pri uvádzaní objektu do pôvodného stavu. (VL)

Za čo si možno prenajať kultúrne priestory v meste

Chcete organizovať kultúrno-spoločenské podujatie či rodinnú oslavu a rozmyšľate o niektorom z mestských zariadení? Tu je aktuálny cenník.

O priestory Kultúrneho domu v Záturčí, ktorý bol nedávno po rekonštrukcii odovzdaný do užívania, je veľký záujem a je už možné prenajať si ho na kultúrno-spoločenské podujatia či rodinné oslavy, resp. objednať si jeho priestory v súlade s protipandemickými opatreniami. Prenajatie hlavnej sály v čase spoločenskej sezóny bude stáť 25 €/h a v čase leta 20 €/h.

Na rodinné a spoločenské akcie bude možné priestory si prenajať za 150 €/deň v letnej sezóne, resp. za 200 €/deň v období od 15. 10. do 30. 4. Prenajať si bude možné aj kuchynku za 10 €/h, resp. 50 €/deň.

Podobný cenník platí aj v iných zariadeniach, ktoré mesto prenajíma, a síce v zasadacej sieni a jedálni v budove MsÚ, v chate Osikovo, kultúrnom zariadení v Priekope, sobášnej sieni v Turčianskej galérii, spoločenskej sieni v Požiarnej zbrojnici Tomčany, objekte sociálnej vybavenosti na Novojičínskej ulici na Severe či altánku v Parku P. O. Hviezdoslava. (VL)

Deň „D“ pre dotácie z mestského rozpočtu

31. marec 2022 je finálnym dňom, do ktorého treba mestu Martin doručiť žiadosti o poskytnutie dotácií z mestského rozpočtu v oblasti regionálneho rozvoja, ďalej zdravotníctva a sociálnych služieb a tiež kultúry.

V oblasti regionálneho rozvoja je výzva zameraná na rozvoj cestovného ruchu a turizmu, malého a stredného podnikania a strategický rozvoj a zahraničné vzťahy, a to predovšetkým so zameraním na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti.

Výzva na predkladanie projektov z oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb zastrešuje heslo: Optimisticky do života a jej cieľom je naštartovať spoločenský život a návrat do „normálu“ po covidovej pandémie. Projekty uchádzajúce sa o dotáciu mesta by mali byť orientované na seniorov, zdravotne znevýhodnených občanov, rodiny s deťmi, sociálne slabé skupiny obyvateľstva a podobne.

V rámci kultúry majú šancu na dotačnú podporu predovšetkým tí žiadatelia, ktorí sa vo svojich projektoch budú venovať organizovaniu kultúrnych podujatí väčšieho či menšieho rozsahu rôzneho žánru a pre rôzne vekové skupiny návštevníkov s prihliadnutím aj na potrebu podporiť prípravu sprievodných akcií Scénickej žatvy, ktorá si tohto roku pripomína storočnicu svojho trvania.

Presnejšie podmienky žiadosti o dotácie nájdete v záujmoch vo VZN č. 130, mestu Martin ich treba doručiť osobne, poštou alebo elektronicky do 31. marca 2022. (VL)

Doplnili pravidlá času predaja

Martinskí poslanci upravili prevádzkový čas predaja, resp. služieb v prevádzkach situovaných v obytných zónach – samostatne i v bytových domoch.

Ešte v minulom roku sa poslanci mestského zastupiteľstva venovali aj úprave prevádzkového času predaja a služieb v obytných zónach. Uznesením posunuli prevádzkový čas do 22. h namiesto pôvodného do 23. h. Dôvodom úpravy sú sťažnosti obyvateľov na rušenie nočného pokoja.

K úprave otváracích hodín došlo aj v prípade kaviarní, denných barov, pizzerií, reštaurácií, bistier a podobne, ktoré fungujú na pešej zóne. Otvárať ráno môžu už od 7. h. Samozrejme, pre prevádzky vždy platia aktuálne protipandemické opatrenia. (VL)

OTÁZKA PRE ADVOKÁTKU

Kedy a ako sa môžu oprávnení dediči domáhať svojich práv

Možno napadnúť osvedčenie o dedičstve? Aké podmienky musí toto napadnutie splniť a kto ho rieši?

Ilustračné foto: Pixabay

Prijatím civilného mimosporového poriadku v roku 2016 došlo k zrušeniu inštitútu osvedčenia o dedičstve. Osvedčenie o dedičstve bolo nahradené novým inštitútom, a to uznesením o dedičstve. Pokiaľ chcete napadnúť osvedčenie o dedičstve, vzhľadom na prijatie spomínaného zákona uvádzame, že v súčasnosti je takéto osvedčenie pravdepodobne už právoplatné a nie je možné proti nemu podať opravný prostriedok.

Voči uzneseniu o dedičstve je možné podať odvolenie

Aktuálne sa už teda podľa civilného mimosporového poriadku osvedčenie o dedičstve nevydáva a o výsledku dedičského konania roz-

hoduje notár poverený súdom na vydanie uznesenia o dedičstve. Voči uzneseniu o dedičstve je možné podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozhodnutia. V prípade, že sa účastník konania vzdal práva na podanie odvolania, nie je oprávnený odvolanie podať. Odvolanie sa podáva u notára, ktorý dané uznesenie vydal, a ten ho predkladá súdu prvej inštancie.

Ak ide o dlh, dodatočné konanie o dedičstve sa nevykoná

Treba uviesť, že iné opravné prostriedky účastníkov konania sa voči uzneseniu o dedičstve nepripúšťajú. Za predpokladu, že sa po právoplatnom rozhodnutí o dedičstve objaví ďalší poručiteľov majetok, súd vykoná dodatočne na ná-

vrh dedičského konanie, ktorého predmetom bude tento dodatočne objavený majetok. V prípade, že sa dodatočne objaví iba dlh poručiteľa, dodatočné konanie o dedičstve sa nevykoná. No ani v prípade novoobjaveného majetku však nie je možné napadnúť pôvodné uznesenie o dedičstve alebo predchádzajúce osvedčenie o dedičstve.

Dedičia však môžu brániť svoje práva už počas dedičského konania. Za predpokladu, že počas dedičského konania máte pochybnosti o platnosti závetu alebo listín, ktoré potvrdzujú vydedenie, ide o spor o dedičské právo.

V praxi to znamená, že notár uznesením odkáže stranu sporu, ktorej právo sa zdá ako menej pravdepodobné, na podanie žaloby na súd a poskytne mu lehotu nie kratšiu ako jeden mesiac na podanie takejto žaloby. V konaní sa pokračuje následne podľa výsledku sporu. V prípade, že vyzvaná strana sporu žalobu v určenej lehote nepodá, postupuje sa následne v dedičskom konaní v neprospech vyzvanej strany.

Kedy vám prislúcha postavenie oprávneného dediča

Aj napriek právoplatnému skončeniu dedičského konania majú oprávnení dediči právo domáhať sa svojich práv. Pokiaľ vám svedčí dedičský titul, súčasne ste neodmietli dedičstvo, nie ste vydedení alebo inak dedičsky nespôsobilí, aj napriek tomu, že ste sa nezúčastnili dedičského konania, vám podľa judikatúry prislúcha postavenie oprávneného dediča a môžete aj po skončení dedičského konania žiadať od nepravého dediča všetko, čo by vám z dedičstva malo pripadnúť.

Ak by vám nepravý dedič nechcel vydať dobrovoľne veci z dedičstva, môžete sa svojich práv domáhať žalobou o vydanie dedičstva. Žalobu o vydanie dedičstva možno uplatniť v rámci 3-ročnej premĺčacej doby, ktorá začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa dedičské konanie končí.

Silvia Tatarková

VAŠA OTÁZKA – NAŠA ODPOVEĎ

- Stavia sa, búra či kope sa pri vašom dome či paneláku niečo, o čom nemáte žiadnu informáciu?
- Chcete poznať odpoveď na to, ako sa bude vyvíjať mesto, čo je nové v sociálnych službách alebo v kultúre, školstve či športe?
- Neviete niečo vybaviť a potrebujete poznať detailný postup?
- Deje sa v blízkosti vášho bývanie niečo, s čím nesúhlasíte?

Napíšte nám. Dostanete odpoveď. Kontakt pre vás: e-mail: redakcia@martinskenoviny.sk

Trojica stálych účastníkov od vzniku MCORŠ v roku 2005. Zľava: Ladislav Mečiar, Bohuslav Hurta a najúspešnejší pretekár v histórii Martinskej olympiády Rastislav Turčan.
Foto: (MF)

Olympiáda sa začala kolkami

V čase zimných paralympických hier v ďalekom Pekingu odštartovala svoj ďalší ročník aj naša Martinská olympiáda. S tou celosvetovou ju spája tiež päť olympijských kruhov, ktoré na rozdiel od olympijskej vlajky nepredstavujú päť kontinentov, ale päť druhov športov. Jedinečné športové podujatie na Slovensku, ktorého organizátorom od roku 2005 je mesto Martin, začalo písať v piatok 4. marca 2022 svoju XVIII. kapitolu.

Dejiskom I. kola súťaže bola tradične kolkárska súťaž v priestoroch vynovenej kolkárne v mestskej časti Martin-Priekopa. Martinská celoročná olympiáda rekreačných športovcov

(MCORŠ) bola v uplynulých dvoch rokoch jednou z mála súťaží, ktoré sa u nás uskutočnili, aj keď v oklieštenej forme, i počas nekonečnej pandémie. Uzatvorenie športových objektov však znemožnilo zorganizovať najpočetnejšie obsadzované športové odvetvia – plávanie a koly.

Našťastie, už je všetko inak, a tak nový ročník obľúbeného podujatia mohol po vynútenej pauze odštartovať tradičnou kolkárskou súťažou. V jedenást hodinovom maratóne sa na štyroch dráhach vystriedalo až 321 pretekárov, súťažiacich v jedenástich kategóriách. Výnimnosťou súťaže je skutočnosť, že sa v nej

stretávajú všetky generácie – od predškolákov až po zreých seniorov. Bolo úžasné sledovať priebeh podujatia, v ktorom účastníkov spájala nefaľovaná radosť z pohybu a pri tom najmladších od najstarších delil viac ako 80-ročný vekový rozdiel. Obdivuhodné boli výkony malých kolkárov, ktorí ešte nezasadli do školských lavíc, rovnako ako mnohých dlhoročných poberteľov starobných dôchodkov. Zvlášť veľké uznanie za svoje výkony sa dostalo dvom najstarším účastníkom, 87-ročnému Rudolfovi Záborskému a 82-ročnej Anne Pálfovej.

V pevnej viere, že obmedzenia súvisiace s covidom v nasledujúcich týždňoch pominú, organizátori MCORŠ pripravujú ďalšie štyri kolá jeho XVIII. ročníka. V jarných mesiacoch na nich čaká bežecká súťaž v školskom atletickom areáli na sídlisku Martin-Sever a cyklistické preteky pod Malou horou. V septembri sa v areáli SIM-u uskutočnia preteky korčuliarov a záverečná disciplína plávanie je naplánovaná v októbri na krytej plavárni v Martine.

Reštart martinskej olympiády potešil aj Zuzanu Kováčovú, pedagogičku zo SZŠ Edukey. „Po tom, čo som v triede oznámila žiakom správu, že martinská olympiáda opäť po dlhých mesiacoch bude pokračovať kolkárskou súťažou, nastal veľký výbuch radosti. Nekonečné covidové obmedzenia vystriedala ponuka účasti na obľúbenom podujatí, aj keď stále s rúškami na tvárach. Vlni sme sa stali najúspešnejšou školou a držiteľmi Pohára primátora mesta Martin a v tomto ročníku sme chceli potvrdiť, že to nebola náhoda. O zisk cennej trofeje sa okrem našich žiakov postarala aj veľká časť nášho pedagogického zboru. Teší ma, že aj v tomto smere sme svojim žiakom príkladom. Za nás všetkých vyslovujem organizátorom veľké poďakovanie a obdiv za bezchybne zvládnutú organizáciu náročného a krásneho podujatia,“ povedala druhá najúspešnejšia kolkárka podujatia a jeho aktívna propagátorka.

Martin Ferencík

V zápale neprekážali súťažiacim ani ochranné rúška
Foto: (MF)

Druhý najlepší výkon (66 bodov) celého podujatia dosiahla víťazka kategórie žiačok Dorotka Vnučáková (SZŠ Edukey Martin).
Foto: (MF)

VÍŤAZI KOLKÁRSKEJ SÚŤAŽE

Predškoláci: Teodor Buranský (46), Timea Mičová (41). **Najmladší žiaci:** Milan Hanák (63), Karolína Kubečková (59).

Mladší žiaci: Félix Florek (55), Dorota Vnučková (66). **Starší žiaci:** Alexander Dirnbach (61), Linda Kučerová a Alžbeta Baltová (58). **Dorastenci:** Denis Rác (62), Lucia Jamborová (67).

Muži do 40 r: Filip Bíro (54). **Muži 41 – 50 r:** Ivan Škorpík (56). **Muži 51 – 59 r:** Karol Kiš (52). **Muži nad 60 r:** Machník Dušan (62).

Ženy do 40 r: Alžbeta Gažová (51). **Ženy 41 – 50 r:** Miriam Vaško (61).

Ženy nad 50 r: Anna Babíková (51).

MARTINSKÉ NOVINY

Dostali ste noviny do schránky?

Martinské noviny vychádzajú už ako dvojtýždenník, vo vašej schránke ich nájdete vždy v polovici a na konci mesiaca.

Ak niekomu z vašich susedov, známych, priateľov, spolupracovníkov noviny nedoručujú, dajte nám vedieť ich adresu, aby sme doručovanie mohli zlepšiť.

Kontakt pre vás:
e-mail:
redakcia@martinskenoviny.sk.

DARUJTE 2% NADÁCII NOVÁ ŠANCA A POMÁHAJTE S NAMI!

IČO: 52366341
Právna forma: Nadácia
Názov: Nadácia Nová šanca
Sídlo: Nám. S. H. Vajanského
Súpisné číslo: 1/1
PSČ: 036 01
OBEC: Martin

ĎAKUJEME!

Nadácia Nová šanca MARTIN transparentnosť

R22-05-11

Cena tepla v Martine nekopíruje extrémne zdražovanie plynu a elektriny

Ceny plynu a elektriny na komoditnej burze dosiahli extrémny nárast oproti roku 2021 - sú vyššie o viac ako 200 percent. Nárast ceny tepla pre obyvateľov mesta Martin je však oveľa miernejší. Predpokladáme, že priemerné ročné náklady sa zvýšia o 3,1 %.

Cena tepla je dvojzložková

Variabilná zložka ceny závisí od ceny paliva, z ktorého sa teplo vyrába, pomocných energií a poplatkov za vypúšťanie CO₂. Tvorí takmer 50 percent ceny tepla.

Fixná zložka ceny zohľadňuje náklady na prevádzkovanie celého systému dodávky tepla od výroby až po odberné miesto, sú to náklady na údržbu, obsluhu, obnovu aj rozvoj systému CZT.

Aktuálne dianie v Európe však môže zvýšiť variabilnú zložku ceny tepla v priebehu roka vplyvom ďalšieho zdražovania zemného plynu, drevnej štiepky, elektriny aj poplatkov za emisie CO₂.

Koneční spotrebitelia uhrádzajú mesačné zálohy

Koneční spotrebitelia, ktorými sú obyvatelia bytov v bytových domoch, platia teplo cez

mesačné zálohy tak, ako im to nastavil správca domu podľa predchádzajúcej spotreby.

Mesačná záloha však nie je platba za reálne odobraté množstvo tepla, ale len za predpokladaný odhadovaný náklad na teplo danej domácnosti.

Reálnu spotrebu tepla premietne správca až vo vyúčtovacej faktúre za celý rok, kde zohľadní údaj na pomerových meračoch tepla na radiátoroch a spotrebu teplej vody na vodomere.

Náklady domácností v roku 2022

Priemerná ročná spotreba tepla na vykurovanie je 90,5 kWh na m², čo pri byte s rozlohou okolo 65 m² predstavuje po 3,1-percentnom zvýšení orientačne náklad 62 eur na mesiac.

Priemerná spotreba teplej vody v Martine je 1,1 m³ na osobu za mesiac, čo predstavuje orientačne náklad 12 eur na osobu na mesiac.

Uvedené údaje vychádzajú z priemerných hodnôt. Údaje o nákladoch konkrétnej domácnosti na teplo nájde konečný spotrebiteľ vo vyúčtovacej faktúre, ktorú dostane od svojho správcu, zvyčajne v máji.

STEFE

PORUCHOVÁ SLUŽBA
0800 700 707

ZÁKAZNÍCKA LINKA
043 3220 400

R22-05-11

PRIMÁTOR MESTA MARTIN JÁN DANKO VÁS POZÝVA NA

DNI S MESTSKÝMI ČASŤAMI

**PRÍDTE SA PODELIŤ O VAŠE NÁPADY NA ZLEPŠENIE ŽIVOTA V NAŠOM MESTE
ALEBO PREDISKUTOVAŤ RIEŠENIA PROBLÉMOV VO VAŠEJ MESTSKEJ ČASTI
S PRIMÁTOROM MESTA MARTIN.**

- ✓ **ĽADOVEŇ, JAHODNÍKY, TOMČANY - 4.4.2022, 17:00 h, školská jedáleň ZŠ Jozefa Kronera**
- ✓ **STRED - 5.4.2022, 17:00 h, veľká zasadačka MsÚ Martin**
- ✓ **KOŠÚTY - 6.4.2022, 17:00 h, školská jedáleň ZŠ Hurbanova**
- ✓ **PRIEKOPA - 7.4.2022, 17:00 h, školská jedáleň ZŠ s MŠ J. V. Dolinského**
- ✓ **ZÁTURČIE - 11.4.2022, 17:00 h, masmediálna miestnosť ZŠ A. Stodolu**
- ✓ **PODHÁJ - STRÁNE - 12.4.2022, 17:00 h, školská jedáleň ZŠ s MŠ Podhájska**
- ✓ **SEVER - 13.4.2022, 17:00 h, školská jedáleň ZŠ A. Dubčeka**

MARTIN